

TC
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ
EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ
EĞİTİMİ BİLİM DALI

DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ DERSLERİNDE
MATERYAL KULLANIMI
İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖRNEĞİ

Murat AKTAÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR

KONYA 2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı	Murat AKTAÇ
Numarası	085247001009
Ana Bilim / Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Tezın Adı	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSLERİNDE MATERYAL KULLANIMI İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖRNEĞİ

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Murat AKTAÇ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Adı Soyadı	Murat AKTAÇ	
Numarası	085247001009	
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR
Tezin Adı	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSLERİNDE MATERYAL KULLANIMI İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖRNEĞİ	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSLERİNDE MATERYAL KULLANIMI İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖRNEĞİ” başlıklı bu çalışma 17/06/2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda ~~oybirliği/oyçokluğu~~ ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Önvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR	Danışman	
Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU	Üye	
Prof. Dr. Ahmet Turan YÜKSEL	Üye	

ÖNSÖZ

Öğrenme faaliyetini yöneten kişi olan öğretmenlerin etkili öğrenmeler gerçekleştirilmeleri çok önemlidir. Bu nedenle öğretimde birden fazla duyu organına hitap edecek, öğrenciyi düşünmeye sevk edecek, derse katılımı ve ilgiyi artıracak, öğrenmeyi daha etkin hâle getirecek materyallerin geliştirilmesi ve bunların kullanılması gereklidir.

Genel olarak ders materyalleri geliştirme çalışmaları henüz istenen düzeyde olmasa da bu konuda güzel çalışmaların yapıldığını söylememiz, bu çalışmaları takdir etmemiz ve daha iyisinin yapılabilmesi için araştırmacıları buna teşvik etmemiz gerekir. İstenen düzeydeki materyallere ulaşmakta yer yer sorunlar yaşanmakla beraber bu sorunlar hepimizin gayretiyle giderilmeye çalışılmalıdır. Biz de bu amaçla böyle bir çalışma yapmaya karar verdik.

Öğretim ortamlarının geliştirilmesi için materyal hazırlamanın maliyeti yok denecek kadar azdır. Ancak bu, özen isteyen bir iştir. Çalışmamız sırasında görsellik, dizayn, kaynak bulma, yeni bir materyal tasarlama gibi bazı zorluklarla karşılaşmış ancak zamanla bu zorluklar aşılmıştır.

Hazırladığımız bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde materyal kavramından ve materyallerin öneminden bahsettik. İkinci bölümde ise materyallerin hazırlanması ve kullanımı konusuna yer verdik. Son bölümde ise DKAB dersi 6.sınıf üniteleriyle ilgili hazırladığımız materyallere konu sırasına göre yer verdik.

İlköğretim 6.sınıf öğrencilerinin buldukları gelişim dönemlerine uygun olarak oyun ve eğlenceyle öğrenmeye daha yatkın oldukları düşünülerek çalışmamızda karikatür, bulmaca, şifreli kelime avı, hikâye, eşleştirme, boyama vb. etkinliklere ve materyallere yer vermeye çalıştık. Her materyali takip eden sayfada ise o materyalle ilgili kısa açıklamalara yer verdik.

Etkinlik geliştirme sürecinde, Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinin kılavuz ve çalışma kitaplarından faydalanılmış, çoklu zekâ kuramı ve yapılandırmacı yaklaşım kuramlarının rehberliğinde etkinlikler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bunların dışında etkinlik hazırlama sürecinde bizlere yol göstermesi ve ufkumuzu açması amacıyla internet kaynaklı bilgilerden de faydalanılmıştır.

Hazırladığımız materyallerin bir kısmı sınıf içinde, bir kısmı ev ödevi olarak, bir kısmı da sınıf panosu ya da Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi duvar gazetelerinde kullanılabilir formattadır. Materyallerin kullanılma biçimi tamamen öğretmenin tercihinin bırakılmıştır.

Çalışmamızı hazırlarken fikir ve tavsiyeleriyle bizden yardımını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

Murat AKTAÇ

Konya 2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Murat AKTAÇ
	Numarası	085247001009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR
	Tezin Adı	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSLERİNDE MATERYAL KULLANIMI İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖRNEĞİ

ÖZET

Eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılan materyaller eğitimde verimliliği ve kalıcılığı doğrudan etkilemektedir. Diğer derslerde olduğu gibi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde de öğretimi kolaylaştırıcı ders materyallerinin kullanılması büyük önem arz etmektedir.

Araştırmamızın amacı DKAB derslerinin daha etkili, verimli, öğrencileri sıkmadan ve eğlenceli bir şekilde geçmesi için çeşitli materyaller hazırlamak ve bunların kullanılmasını sağlamaktır. Böylece öğrenciyi merkeze alarak daha etkili ve kalıcı bir öğrenme gerçekleşmiş olacaktır.

Bu çalışmamızda İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi 6.sınıftaki toplam 6 farklı ünite ile ilgili çeşitli ders materyalleri yer almaktadır. Bu materyaller kare bulmacalar, şifreli kelime avları, kavram haritaları, âyet ve hadi bulmacaları, boyama etkinlikleri, ödev kağıtları, afişler, karikatürler, ders notları, çalışma yaprakları, ünite tekrarı yaptıran açık uçlu kısa vb. sorular, eşleştirme testleri, anagram bulmacalar ve Doğru-Yanlış testlerinden oluşmaktadır.

Çalışmamızda yer alan tüm materyaller itina ile hazırlanıp doğrulukları test edilmiş ve müfredattaki konu sırasına göre sıraya konularak sunulmuştur. Ayrıca her materyali takip eden sayfada o materyalin kullanımı ve işlevi hakkında kısa bilgiler verilerek açıklamalarda bulunulmuştur.

Öğrenci merkezli ve materyal kullanımına yer verilen öğretim yöntemleri diğer yöntemlere göre daha etkilidir. Böyle olduğunda öğrenciler yaparak yaşayarak ve kalıcı bir şekilde öğrenmektedirler. Bu nedenle özellikle DKAB derslerinin etkinliğinin artırılması ve dersin daha cazip hâle getirilmesi için materyal kullanımını tüm öğretmenlere tavsiye etmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Materyal, 6.sınıf

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Murat AKTAÇ
	Numarası	085247001009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR
	Tezin İngilizce Adı	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSLERİNDE MATERYAL KULLANIMI İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖRNEĞİ

SUMMARY

An educational material used in teaching activities in education directly affects the efficiency and persistence. As with other courses in the teaching of Religions Culture And Ethic Knowledge classes to facilitate the use of course materials is of great importance.

The aim of our research culture, Religions Culture And Ethic Knowledge Courses more effective, efficient, and fun way to pass without squeezing the students and prepare them for the use of various materials to provide. taking students to the center so that more effective and lasting learning will be realized.

In this study, the sixth grade in Religions Culture And Ethic Knowledge Courses in the class with a total of six different unit is located in the various course materials. These materials are square puzzles, scrambled word catches, concept maps, verses and hadiths puzzles, coloring activities, homework papers, posters, cartoons, class notes, worksheets, duplication unit, the unit re-built the opened-ended parable and so on questions, matching tests, anagram puzzles and true-false test consists.

The study, prepared with care, accuracy of all the materials tested and ranked in order of topics presented in the curriculum. In addition, all material on the page that follows the use and function of the material by giving brief information about the statements made.

Given in the use of student-centered teaching methods and materials are more effective than other methods. When doing so, students, living in a permanent way, and learn. These reasons and the course is to improve the effectiveness of Religions Culture And Ethic Knowledge Courses be made more attractive to recommend to all teachers in the use of the material.

Key Words: Religions Culture And Ethic Knowledge, Material, 6. Grade

İÇİNDEKİLER

Önsöz	I
Özet	III
Summary	IV
İçindekiler	V
Kısaltmalar	VIII
Tablolar Listesi	IX

GİRİŞ

1. Problem	1
2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	1
3. Araştırmanın Yöntemi ve Kaynakları	1
4. Sınırlılıklar	2

I. BÖLÜM

MATERYAL KAVRAMI ve MATERYALLERİN ÖNEMİ

1. Materyal Kavramı	3
2. Eğitim-Öğretim Teknolojisi Kavramı	3
3. Öğretim Teknolojisinin Amaçları	4
4. Materyal ve Teknoloji Kavramları Arasındaki İlişki	4
5. Materyallerin Önemi ve Gerekliliği	5
6. Materyallerin Yararları	7
6.1. Çoklu Öğrenme Ortamı Sağlar	7
6.2. Öğrencilerin Bireysel İhtiyaçlarının Karşılmasına Yardımcı Olur	7
6.3. Dikkat Çeker	8
6.4. Hatırlamayı Kolaylaştırır	8

6.5. Soyut Kavramları Somutlaştırır	9
6.6. Zamandan Tasarruf Sağlar	9
7. Materyallerin Sınırlılıkları	10

II. BÖLÜM

EĞİTİM-ÖĞRETİM FAALİYETLERİNDE

MATERYAL KULLANIMI

1. Öğretim Materyali Kullanımında Dikkat Edilecek Hususlar	11
1.1. Öğretim Materyali Dersin Hedef ve Amaçlarına Uygun Seçilmeli	11
1.2. Öğretim Materyali Öz ve Anlaşılabilir Olmalı	12
1.3. Öğrencinin Pedagojik Özelliklerine Uygun Olmalı	12
1.4. Materyallerin Seçimi ve Kullanım Biçimi	12
1.5. Her Öğrencinin Erişimine ve Kullanımına Açık Olmalı	13
1.6. Öğrencinin de Kullanabileceği Kadar Basit Olmalı	13
1.7. Göze Hitap Eden Materyaller Tüm Sınıfça Görülebilmeli	14
1.8. Araç-Gereçler Kullanılırken Öğrenciler Öğretime Motive Edilmeli	14
1.9. Dikkat Edilmesi Gereken Diğer Hususlar	15
2. Materyal Kullanımının Öğrenci Üzerindeki Etkileri	16
3. Eğitim Materyallerinin Çeşitleri	16
3.1. Görsel Araçlar	17
3.1.1. Kitaplar	17
3.1.2. Yazı Tahtaları	18
3.1.3. Resim ve Şekiller	18
3.1.4. Projeksiyon	18
3.2. İşitsel Araçlar	18
3.3. Görsel ve İşitsel Araçlar	19
4. Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinde Materyal Kullanımı	19

III. BÖLÜM
DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ DERSİ İLKÖĞRETİM
6.SINIF DERS MATERYALİ ÖRNEKLERİ

1. “Peygamberlere ve İlahi Kitaplara İnanç” Ünitesi Ders Materyalleri	22
2. “Namaz İbadeti” Ünitesi Ders Materyalleri	33
3. “Son Peygamber Hz.Muhammed” Ünitesi Ders Materyalleri	40
4. “Kur’ân’ın Temel Eğitici Nitelikleri” Ünitesi Ders Materyalleri	55
5. “İslam’ın Sakınılması İstedığı Davranışlar” Ünitesi Ders Materyalleri	61
6. “İslamiyet ve Türkler” Ünitesi Ders Materyalleri	74
Sonuç ve Öneriler	86
Bibliyografya	88

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.t.	: Adı geçen tez
Ank.	: Ankara
a.s	: Aleyhi's-selâm
bkz.	: Bakınız
c.c	: Celle celâluhû
DKAB	: Din Kùltürü ve Ahlâk Bilgisi
H.z.	: Hazreti
İst.	: İstanbul
r.a	: Radıyallâhu anh
r.anhâ	: Radıyallâhu anhâ
s.	: Sayfa
s.a.v	: Sallallâhu aleyhi ve selem
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ts.	: Tarihsiz
Yay.	: Yayınları

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Edgar Dale'nin Yaşantı Konisi	6
Tablo 2: Materyallerin Öğrenci Üzerindeki Etkileri	16
Tablo 3: Eğitimde Kullanılan Materyallerin Sınıflandırılması	17

GİRİŞ

1. PROBLEM

Ders materyallerinin hazırlanması ve kullanılması ile ilgili olarak öğretmenler ciddi sorunlar yaşamaktadırlar. Dersler çoğunlukla düz anlatım metoduyla işlenmekte ve bu da hem öğrenci hem de öğretmen açısından sıkıcı olmaktadır. Aynı zamanda derse olan ilgiyi, motivasyonu ve öğrenmenin kalıcılık düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu nedenle ders materyallerine ve bu materyallerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Derslerimizin daha ilgi çekici olması ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirilmesi hususunda öğretmenlere yol gösterilmeli, onlara yardımcı olunmalı ve bu problem giderilmelidir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI ve ÖNEMİ

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde öğrenmeyi kolaylaştıracak ve verimi arttıracak materyallerin kullanılması çok önemlidir. Kullanılan araçlar, yani materyaller öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap edeceği için bu şekilde çeşitli duyuyla algılanan bilgiler ve öğrenmeler daha etkili ve kalıcı olacaktır.

Bu materyallerin, eğitim öğretim faaliyetini öğretmen merkezli olmaktan çıkartıp öğrenci merkezli olmasını sağlayacağına ve bunun da öğrenmeyi daha aktif ve kalıcı bir hâle getireceğine inanmaktayız. Bu inancımızdan dolayı böyle bir çalışma yapmaya karar vermiş bulunmaktayız.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ ve KAYNAKLARI

Araştırmanın konusu, amacı ve önemi belirlendikten sonra bizi, hedeflediğimiz amaca ulaştıracak en uygun yöntemi tespit etmek için literatür

taraması yapılmıştır. Konumuzla yakından ilgili olan çalışmalar bulunup incelenmiştir. Bu konuda uzman eğitimcilerle de görüşülmüş ve fikirleri alınmıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu” gözden geçirilmiştir.

Çalışmamızda önce eğitim öğretim açısından materyal kavramı açıklanmış ve materyallerin faydalarından, materyalleri kullanırken dikkat edilecek hususlardan bahsedilmiştir. Ardından da 6.sınıf DKAB üniteleriyle ilgili çeşitli materyaller sunulmuş ve her materyalin ardından da o materyal ile ilgili kısa ve öz bilgiler verilmiştir.

Araştırmamızda oldukça farklı kaynaklara yer vermeye çalışılmıştır. Anahtar kelime olan “Materyal” kelimesiyle yakından ilgili kitaplar, yüksek lisans tezleri, makaleler ve internet sitesi kaynaklarından faydalanılmıştır.

4. SINIRLILIKLAR

- Çalışmamız, kaynak olarak ele aldığımız kitapların, makalelerin ve sempozyumların bilgileri ile,
- İlköğretim 6. sınıf Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersi üniteleri ile,
- Araştırmada belirtilen problemler ve bu problemlere bulmaya çalıştığı çözümler ile,
- Araştırmada kullanılan yardımcı ders materyalleri örnekleri ile,
- Araştırma yöntemi açısından yapılan literatür taraması ile sınırlıdır.

I. BÖLÜM

MATERYAL KAVRAMI ve MATERYALLERİN ÖNEMİ

1. MATERYAL KAVRAMI

Materyal; malzeme veya bir şeyin yapılması için kullanılması gereken maddeler ve gereçlerdir.¹

Materyal, araç ve gereç kavramlarını da karşılayan bir kavramdır. Araç gereç arasındaki fark ise şöyle açıklanabilir: Araç, kullanıldıktan sonra da devamlılığını koruyan malzemedir. Gereç ise herhangi bir eğitim faaliyeti için kullanıldıktan sonra özelliğini diğer faaliyetler için devam ettiremeyen malzemelerdir.²

Öğretim materyali ise Eğitim-öğretime ve bu süreç içerisinde hem öğretmene hem de öğrenciye yardımcı olan tüm araç gereçlere denir.

2. EĞİTİM-ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ KAVRAMI

Materyallerin eğitimin hedeflerine uygun seçilip, doğru ortamlarda kullanılması, eğitim teknolojisinin kapsamına girmektedir. Diğer bir deyişle eğitim teknolojisi, nitelikli materyallerin yanında her türlü materyali, eğitim faaliyetine uygun olarak seçer, kullanılma koşullarını belirler ve verimli kullanılmasını sağlar.³

¹ Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, “Materyal” maddesi

² M.Emin Yaşlı, Ortaöğretim Kurumları 9. ve 10. Sınıf DKAB Derslerinde Nitelikli Materyal ve Verimliliğe Olan Etkisi (Konya İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.8

³ <http://aof20.anadolu.edu.tr/program.htm>

Öğretim teknolojisi ise, öğrenci-öğretmen veya öğrenci-çevre arasında bilgi, mesaj ve düşünce alışverişinin en etkili biçimde gerçekleştirmek için bilgi ve materyallerin işe koşulmasıdır.⁴

3. ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİNİN AMAÇLARI

- Eğitim hizmetlerini daha geniş kitlelere götürmek
- Öğretme ve öğrenme süreçlerini daha verimli hâle getirmek
- Öğretme ve öğrenme ile ilgili uygulama ve süreçleri düzenlemek
- Çocukların ileri teknoloji ile tanışmalarını sağlamak
- Eğitim ile ilgili sorunların çözümüne katkı sağlamak
- Çocukların problem çözme yeteneklerini geliştirmek
- Çocukların öğrenirken kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak
- Eğitim ihtiyaçlarını ve imkânlarını bilimsel araştırma konusu yapmak.⁵

4. MATERYAL ve TEKNOLOJİ KAVRAMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Öğretim teknolojisi ve materyalleri öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlamak bakımından önemlidir. Bir öğretme etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme daha iyi ve daha kalıcı olurken unutma ise daha az olur.

İnsanlar okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, görüp işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapılıp söylediklerinin ise %90'ını hatırlamaktadırlar.

⁴ <http://w3.balikesir.edu.tr/asker/otmg/bolum1.ppt>

⁵ Birol Vural, Eğitim-Öğretimde Teknoloji ve Materyal Kullanımı, s. 46

Bu verilerden anlaşılıyor ki her türlü düzeydeki eğitim uygulamalarında amaca ulaşabilmek için öğretim teknoloji ve materyallerinden yararlanılması gerekmektedir. Teknoloji ve materyal sayesinde öğretim daha ekonomik hâle gelebilir. Bu yolla verilen eğitim ile öğrencilerin ihtiyaçları daha kolay giderilebilir.⁶

5. MATERYALLERİN ÖNEMİ ve GEREKLİLİĞİ

Eğitim ve öğretim çalışmalarında öğrenmeyi kolaylaştırmak ve verimini artırmak için çeşitli araçlar kullanma fikri tâ eski çağlara kadar uzanır. Bir Çin atasözü “Bir resim, çoğu zaman bin sözden daha etkilidir.” der. Öğretme ve öğrenme çalışmalarında kullanılan araçlar, çocukların birden fazla duyu organına hitap edeceği için çeşitli duyu organlarıyla algılanan bilgiler ve öğrenmeler daha kuvvetli olur.⁷

Günümüzde çocukların nasıl öğrendiği konusunda yapılan araştırmalar, geliştirilen kuramlar, eğitim öğretime yeni bakış açıları getirmiştir. Artık “Anlamlı ve Kalıcı Öğrenme” üzerinde durulmaktadır. Anlatım gibi tek yönlü iletişime dayanan klasik yöntemler “Öğreten Merkezli” yöntemler olarak adlandırılmaktadır. Çocuğun gelişiminin, ilgi ve ihtiyaçlarının esas alındığı “Öğrenen Merkezli” yeni yöntemlerde ise öğrencilere gördüklerini, duyduklarını, incelediklerini doğru ve etkili bir biçimde anlama ve anlatma alışkanlığının kazandırılması amaçlanmaktadır.⁸

Materyaller bazı öğretim ortamlarında öğretimi destekleyici amaçla kullanıldığı halde bazı ortamlarda ise tamamen öğretmen rolü üstlenerek içeriği doğrudan öğrencilere aktarmaktadır. Farklı öğretim materyallerinin, öğretim ortamındaki işlevleri ve önemi, Edgar Dale tarafından oluşturulan yaşantı konisinde gösterilmektedir.⁹

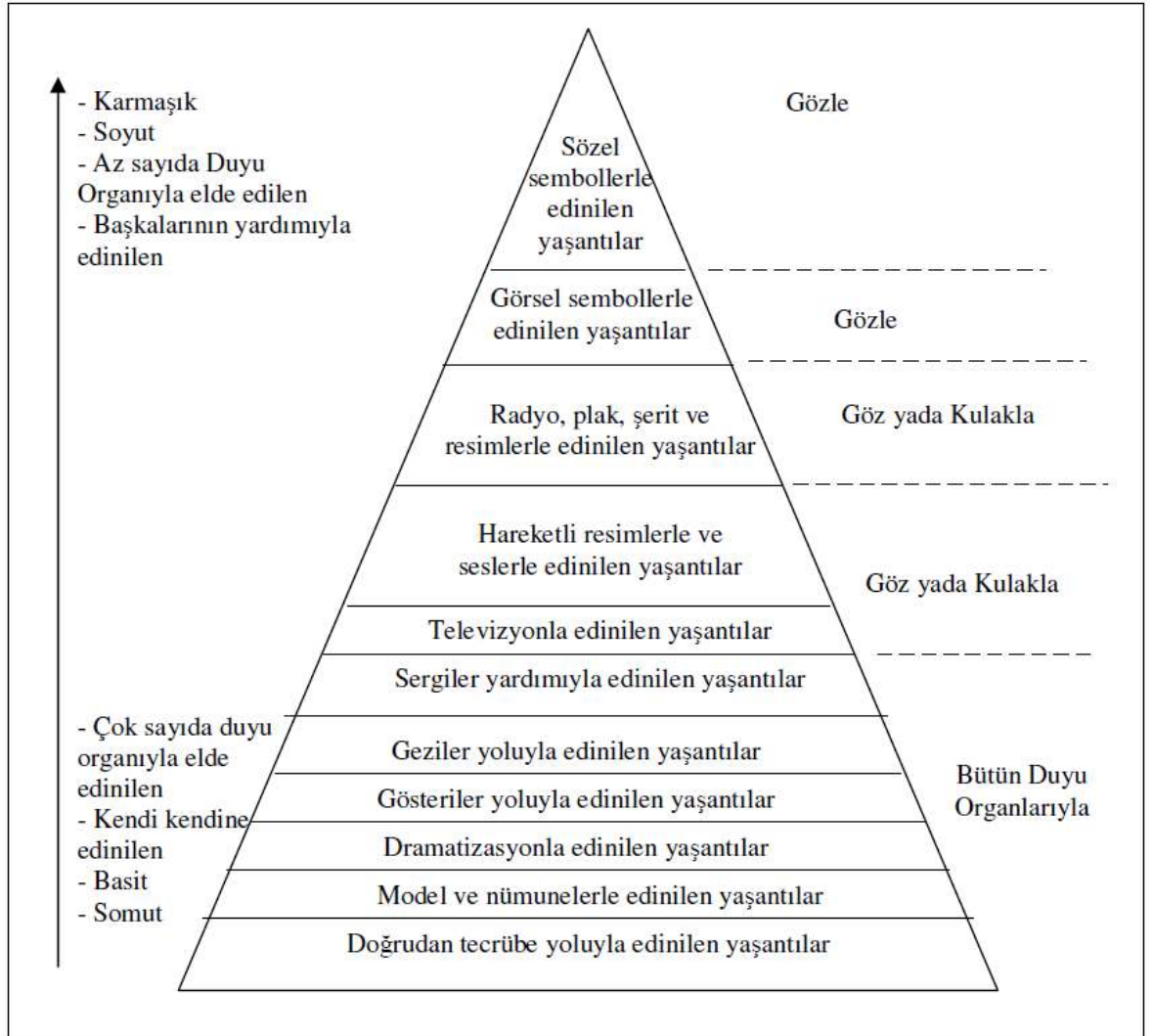
⁶ Zeki Kaya, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, s.47

⁷ Şevket Türkyılmaz, Öğretim Metodu Ve Uygulama, s.142

⁸ Mualla Selçuk, Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler, s.156

⁹ Tuğba Yanpar ve Soner Yıldırım, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, s.8

Tablo 1: Edgar Dale'nin Yaşantı Konisi

Bu şekilden şu 3 önemli sonucu çıkartabiliriz:

- Öğrenme işlemine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar fazla ise öğrenme o kadar iyi ve kalıcı olur.
- En iyi öğrendiğimiz şeyler, kendi kendimize yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.
- En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru gidilendir.¹⁰

¹⁰ Kamuran Çilenti, Eğitim Teknolojisi ve Öğretim, s.62

6. MATERYALLERİN YARARLARI

Derslerde kullanılacak eğitim materyalleri bizlere şu yararları sağlamaktadır:

6.1. Çoklu Öğrenme Ortamı Sağlar

Eğer öğretimimiz sadece anlatımımızdan meydana geliyorsa öğrencilerimiz duyduklarının %20'sini hatırlayacaktır. Görsel materyallerin kullanımı, öğrettiklerimizin %50'sinin hatırlanmasına katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin ayrıca derse katılımlarının sağlanması, öğrendiklerinin %70'inin hatırlanmasına yardımcı olacaktır. Bir ödev veya bir etkinlik tamamlandığında öğrenciler öğrendiklerinin %90'ını hatırlayacaktır. Dolayısıyla araç-gereç kullanımı, öğrenme işlemine katılan duyu sayısını artırarak daha fazla ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine yardımcı olacaktır.¹¹

6.2. Öğrencilerin Bireysel İhtiyaçlarının Karşılmasına Yardımcı Olur

Öğrenciler, farklı öğrenme stillerine ve öğrenme ihtiyaçlarına sahiptirler. Bu nedenle bütün öğrenciler, aynı öğretmen-öğrenme etkinliklerinden eşit derecede yararlanmazlar. Öğrencilerden bazıları en iyi ders ve tartışmaları dinleyerek, bazıları en iyi okuyarak, bazı öğrenciler de en iyi bilgiler farklı araç-gereçlerle sunulduğunda öğrenebilirler. Kısaca insanlar farklı farklı şekillerde öğrenirler. Tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı değişiklikler olarak tarif edilen öğrenme, farklı biçimlerde olabilir.¹²

¹¹ Halil İbrahim Yalın, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, s.82

¹² Hasan Bacanlı, Gelişim ve Öğrenme, s.145

Öğretimde kullanılan araç gereç sayısı arttıkça, her bir öğrencinin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun bir öğretim kanalının bulunması ihtimali de artacaktır. Diğer yandan araç gereçler öğrenme içeriğini, öğrencinin kolayca algılayabilecekleri, kullanabilecekleri ve özümseyebilecekleri bir biçimde sunar.¹³

6.3. Dikkat Çeker

Geleneksel öğretim ortamlarında öğrenciler ders süresinin önemli bir kısmını öğretmenin sözel açıklamalarını, tartışmalarını, diğer öğrencilerin soru ve açıklamalarını dinleyerek geçirirler. Çoğu sınıflarda yüz yüze sözel iletişim belki de tek başına en çok kullanılan iletişim metodudur. Durum böyle olunca, bilgilerin görsel/işitsel araç gereçler yoluyla sunulması sonucu ortaya çıkan göreceli yenilik, öğrencilerin dikkatini çekecek, duygusal tepkiler yaratarak motive edecektir.

Kısa süreli belleğin kapasitesi dikkate alındığında dikkatlerin çekilmesinin ne kadar önemli olduğu kendiliğinden anlaşılacaktır. Dikkat çekmek için yarışan bütün uyarıcılara karşın, öğrencilerin amaçlanan mesaja odaklanmasını sağlamak ancak ilgi çekici uyarıcılar sunularak gerçekleştirilebilir.¹⁴

6.4. Hatırlamayı Kolaylaştırır

Bilgilerin uzun süreli belleğe nasıl kodlandığı ve saklandığı ile ilgili en önemli kuramlardan biri 'ikili kodlama bellek kuramı'dır. Bu kurama göre bilgi uzun süreli bellekte hem sözel hem de görsel olarak kaydedilir. Dolayısıyla hem görsel hem de sözel olarak sunulan bilgilerin hatırlanma ihtimali daha yüksektir. Yapılan araştırmalar, resimlerin kelimelerden daha fazla hatırlandığını ortaya

¹³ Yalın, a.g.e., s.82

¹⁴ Yalın, a.g.e., s.83

koymuştur. Görsel sembollerle sözel önermeleri birlikte kullanmak, bilginin bellekten geri çağrılmasına yardımcı olan çoklu yollar sağlar.¹⁵

6.5. Soyut Kavramları Somutlaştırır

Araç gereçlerin öğretme-öğrenme sürecindeki önemli rollerinden biri de soyut ve karmaşık kavramları, anlaması güç olgu ve olayları basitleştirmesidir.

6.6. Zamandan Tasarruf Sağlar

Görsel bir materyalle zenginleştirilen bir derste tartışma sürelerinden tasarruf sağlanarak, öğrenciler daha kısa sürede daha etkili bir şekilde öğrenirler.¹⁶

Materyallerin yararları sadece yukarıda saydıklarımızdan ibaret değildir. Diğer yararlarını da maddeler halinde kısaca belirtmek gerekirse:

- Öğrenmede uyarıcı etki yapar.
- Öğrenmeyi güçlendirir.¹⁷
- Sözcük gelişimine katkıda bulunur.¹⁸
- Okuma ve araştırma arzusu uyandırır.¹⁹
- Öğretimi canlı ve açık hâle getirir.²⁰
- Güvenli Gözlem yapma olanağı sağlar.²¹

¹⁵ Musa Gürsel ve Ölçüm Çetin, Sınıf Yönetimi, s.223

¹⁶ Yalın, a.g.e., s.90

¹⁷ <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~b0145556/arastirmam.htm#b1>

¹⁸ Nazmi Şimşek, Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı, s.60

¹⁹ Mehmet Kaptan, Ortaöğretim Kurumlarında Öğretmenlerin Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanma Düzeyleri (Sakarya İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.17

²⁰ Necati Cemaloğlu, a.g.e., s.267

²¹ Yalın, a.g.e., s.70

7. MATERYALLERİN SINIRLILIKLARI

Bazı eğitimciler bu faydaların yanı sıra önceden hazırlanmış materyal kullanmanın bazı sakıncalarının da olduğunu ileri sürmektedirler. Onlara göre bu sakıncalardan bazıları şunlardır:

- Öğrencilerin düşüncelerini azaltır.
- Sözel gelişim ve iletişimi olumsuz etkiler.
- Etkili kullanmak için ciddi hazırlık gerektirir.
- Kullanımı için gerekli zaman bulunamayabilir.²²
- Sık kullanıldığında derse olan ilgiyi ve olumlu etkiyi azaltabilir.

Aslında bu sakıncalar, doğrudan eğitimde materyal kullanımı ile ilgili değildir. Eğer yerinde, zamanında ve en uygun materyali kullanırsak bu sakıncalarla karşılaşmayabiliriz.

²² Yaşlı, a.g.t., s.20

II. BÖLÜM

EĞİTİM-ÖĞRETİM FAALİYETLERİNDE

MATERYAL KULLANIMI

1. ÖĞRETİM MATERYALİ KULLANIMINDA DİKKAT

EDİLECEK HUSUSLAR

Şu bir gerçek ki materyal kullanmak, eğitimde verimliliği etkileyen unsurlardan biri olduğu halde tek unsur değildir. Verimliliği etkileyen diğer unsurlar arasında materyallerin etkin kullanılması ve uygun materyallerin seçimi yer almaktadır. Materyale dayalı eğitim uygun yerde ve planlı yapılmadığı takdirde son teknoloji ürünü bir araç kullanılıyor olsa dahi istenilen verim alınamayacaktır.²³

Şimdi de materyallerin hazırlanması ve kullanımı konusunda pek çok eğitim bilimci tarafından yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıkan ilkeleri ele alalım:

1.1. Öğretim Materyali Dersin Hedef ve Amaçlarına Uygun Seçilmeli

Dersin hedeflerini desteklemeyen bir materyal, her ne kadar iyi hazırlanmış olsa bile öğretimsel etkinliği düşük olacaktır. Bu nedenle materyal, dersin ve konunun hedefine uygun olarak hazırlanmış olmalıdır. Anlatılacak dersin hedef ve hedef davranışları ders öncesinde tespit edilmeli, bu hedef ve davranışlara uygun içerik ve materyal belirlenmeli.²⁴

²³ Metin Uçar, İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 3.

²⁴ Hüseyin Dilaver, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretim Programları ve Bir Uygulama Örneği, s.60

1.2. Öğretim Materyali Öz ve Anlaşılabilir Olmalı

Hazırlanacak öğretim materyali konuyu basitleştirebilen, öğrenci için anlaşılmasını kolaylaştıran ve gereksiz bilgilerle donatılmış olmayan bir özellik taşınmalıdır. Materyal fazla ayrıntılı olursa, öğrencilerin belleklerinde anlamlı kodlama güçleşir.

Öğretim materyallerinin bütün içeriğın öğrenciye aktarılması amacıyla değil, içeriğın önemli ve ana temalarının öğrenciye sunulmasında kullanılması daha uygundur. Bu yüzden hazırlanacak materyaller konunun ana hatlarını sunan, anlaşılması güç olabilecek konuları açıklayan, içeriğı soyuttan somuta taşıyabilen ve görsel-işitsel özellikler kullanarak anlaşılmayı kolaylaştıran türden olmalıdır. Mesela namaz konusunun şekiller, şemalar, resimler ile anlatılması öğretmenin soyut ve sözel olarak anlatmasından çok daha etkili olacaktır.

1.3. Öğrencinin Pedagojik Özelliklerine Uygun Olmalı

Öğretim materyallerinin öğretim ortamındaki işlevlerinden biri de öğrencinin gerçek hayatıyla öğretim ortamı arasında bir köprü kurabilmektir. Bu yüzden öğretim materyalinin içerdiği her türlü görsel-işitsel öge öğrencinin yakın çevresinde görebildiği ve anlamlaştırabildiği gerçek nesnelere yansıtılmalıdır. Ayrıca, materyal öğrencinin bilişsel, fiziksel, sosyal ve duyuşsal hazır bulunuşluk düzeyine de muhakkak uygun olmalıdır.

1.4. Materyallerin Seçimi ve Kullanım Biçimi

Öğretim araç-gereçlerinin seçimini etkileyen birçok faktör vardır. Öğretim hedefleri, öğretim yöntemi, öğrenci özellikleri (görsel-işitsel tercihleri, öğrenme

düzeyleri), öğretim ortamı, araçların özellikleri, öğretmenlerin tutumları, becerileri ve maliyeti gibi.²⁵

Ders materyallerini; yazılı, tabii (canlı) ve sun'î olmak üzere başlıca üç gruba ayırmak mümkündür. Her gruba girecek araçların neler olacağını bilmek, bunları tespit etmek, işlenecek konunun anlaşılmasına yardım edecek tarzda kullanmak, öğretimin başarılı olması bakımından çok önemlidir.²⁶

1.5. Her Öğrencinin Erişimine ve Kullanımına Açık Olmalı

Kullanılacak her türlü materyal, bütün öğrencinin kullanabileceği ve yararlanabileceği türden olmalıdır. Öğretimsel materyalin kullanımı, bazı öğrencilerin sahip olabileceği özel özelliklerin değil, her öğrencide bulunduğu inanılan ortak yeteneklerin ve özelliklerin kullanılmasını gerektirmelidir. Örneğin bir bilgisayar yazılımı ders materyali olarak kullanılacak ise bütün öğrencilerin yazılımı kullanmaları için gerekli bilgisayar bilgisine ve becerisine sahip olması gerekir.

1.6. Öğrencinin de Kullanabileceği Kadar Basit Olmalı

Öğretim amaçlı hazırlanan materyallerin sadece öğretmen tarafından kullanılacağını düşünmek büyük bir yanılğı olur. Çünkü öğretim bir bütündür, öğrenci de bu bütünün bir parçasıdır. Sonuçta bu materyalden faydalanan ve onu kullanan öğretmenle beraber öğrencidir.²⁷

²⁵ Yalın, a.g.e., s.82

²⁶ Hasip Aytuna, Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemleri, s.217

²⁷ <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~b0145556/arastirmam.htm#b1>

1.7. Göze Hitap Eden Materyaller Tüm Sınıfça Görülebilmeli

Görsel materyallerin bütün öğrenciler tarafından faydalı olacak derecede iyi görülmesine dikkat edilmelidir. Model, grafik, karikatür ya da resimden faydalanacak öğretmenlerin bu hususta hataya düşme ihtimali vardır. Bu materyallerin sadece ön tarafta oturan öğrenciler tarafından değil, en arka sırada oturan öğrenciler tarafından da görülebilmesi oldukça önemlidir.²⁸

1.8. Araç-Gereçler Kullanılırken Öğrenciler Öğretime Motive Edilmeli

Öğrencilerin öğrenilecek-öğretilecek konu ya da beceriye, öğrenme-öğretme sürecinin başlangıcında motive edilmeleri çok önemlidir. Bunun yapılabilmesi, öğrenilecek-öğretilecek konu ya da becerinin kendilerine gerçek yaşamda sağlayacağı faydalar hakkında ikna edilebilmeleri ile yakından ilişkilidir. Bu konuda ikna olmayan bir öğrencinin motive olması ve sunulan olanakları maksimum seviyede değerlendirmesi beklenmemelidir. Araç-gereç kullanımının tek başına bunu başaracağı varsayılmamalı ve bunun için ekstra çaba sarf edilmelidir.

Bu bağlamda, süreç boyunca öğrencilere sorular yöneltilmesi ve etkin kılınmaları gibi stratejilerden de yararlanılabilir.²⁹

²⁸ Nemci Sarı, Orta Dereceli Okullarda Öğretim, s.117

²⁹ Rauf Yıldız, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, s.43

1.9. Dikkat Edilmesi Gereken Diğer Hususlar

Materyaller konusunda dikkat edilmesi gereken diğer hususları ise maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz:

- Materyaller dersin konusunu oluşturan bütün bilgilerle değil, önemli ve özel bilgilerle donatılmalı.
- Öğretim materyali ile kullanılan görsel özellikler (resim, grafik, renk vs.), materyalin önemli noktalarını vurgulamak amacıyla kullanılmalı, aşırı kullanılmamalı.³⁰
- Mümkün olduğunca gerçek hayatı yansıtmalı.
- Öğrenciye alıştırma ve uygulama imkânı sağlamalı.³¹
- Zaman içerisinde tekrar kullanılacak materyaller dayanıklı hazırlanmalı, bir defalık kullanımlarda zarar görmemeli.³²
- Kullanılacak materyal birden çok işlevi yerine getirebilmeli.
- Geliştirilebilir ve gerektiğinde de güncelleştirilebilir olmalı.³³
- Materyalin nerede ve ne zaman kullanılacağı önceden planlanmalı.
- Materyal kullanılırken aynı zamanda açıklamalar da yapılmalı ve öğrencinin motivasyonu üst düzeyde tutulmaya çalışılmalı.
- İlgi çekici olmalı.
- Ekonomik olmalı.³⁴
- Derse başlamadan önce materyal kullanıma hazır hale getirilmeli, kontrol edilmeli.
- Materyal, sınıfta ses ve görüntü açısından uygun bir yerde sunulmalı.³⁵

³⁰ Vural, a.g.e., s.56

³¹ Mustafa Yılmaz, Eğitimde İnternet ve Bir Din Eğitimi Portalı Denemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.29

³² İsa Halis, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, s.201

³³ Rauf Yıldız ve Ali Murat Sünbül, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, s.117

³⁴ Mehmet Zeki Aydın, Din Öğretiminde Yöntemler, s.298

³⁵ Rüçhan Özkılıç, Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, s.98

2. MATERYAL KULLANIMININ ÖĞRENCİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Tablo 2: Materyallerin Öğrenci Üzerindeki Etkileri

Öğrencide Gözlenen Değişiklik	Azaldı	Değişmedi	Arttı
	%	%	%
Derse olan ilgileri	0	2,87	91,72
Derse katılımları	0,35	4,67	85,25
Derslerdeki devamsızlıkları	31,29	24,82	9,35
Derslerdeki başarıları	0,35	7,55	75,17
Eleştirel düşünme becerileri	0,35	13,30	57,19
Disiplin sorunları	32,01	23,38	13,66
Meslek seçimine ilişkin bilinç düzeyleri	0	6,11	34,89
Problem çözme becerileri	0	19,6	55,03
Araştırma becerileri	0	12,58	63,30
Sınıf ortamının kontrolü	6,47	16,18	47,48

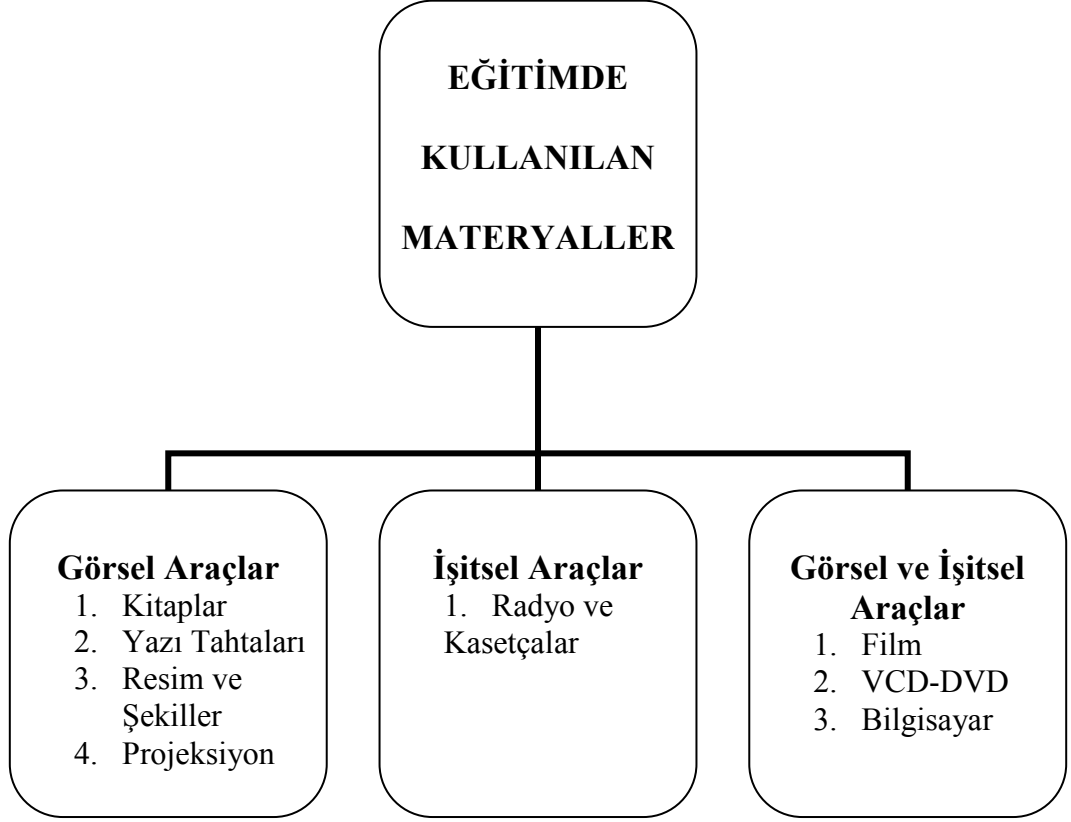
Eğitim materyallerinin öğrenci üzerindeki etkilerine ilişkin yukarıda verilen tablo incelendiğinde, öğrencilerin derse olan ilgilerinin (yaklaşık olarak) %91, derse katılımlarının %85, derslerdeki başarılarının %75, araştırma becerilerinin %63, eleştirel düşünme becerilerinin %57, problem çözme becerilerinin %55 oranında arttığı ve buna karşılık olarak da disiplin sorunlarının %32 ve devamsızlıkların ise %31 oranında azaldığı görülmektedir.³⁶

3. EĞİTİM MATERYALLERİNİN ÇEŞİTLERİ

Eğitim materyallerinin sınıflandırılmasında çok değişik sınıflandırmalar yapılmıştır. Ancak eğitim materyallerine ait günümüzde yaygın olarak kullanılan sınıflandırma şekli aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

³⁶ Selim Soner Sütçü, Öğretmen ve Yönetici Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.70

Tablo 3: Eğitimde Kullanılan Materyallerin Sınıflandırılması³⁷

3.1. GÖRSEL ARAÇLAR

3.1.1. Kitaplar

Basılı materyaller kolay çoğaltılabilir, ucuz ve ulaşılabilir olmaları basılı materyallerin kullanımını avantajlı kılmaktadır. Bu avantajının yanı sıra öğrenciyi pasifliğe sevk etmeleri, güncelleştirilmelerinin zor olması ve diğer materyallere göre daha az dikkat çekici olmaları ise dezavantajlarıdır.³⁸

³⁷ Aydın, a.g.e., s.299

³⁸ Yanpar ve Yıldırım, a.g.e., s.21

3.1.2. Yazı Tahtaları

Derslerin daha aktif ve verimli olması için kullanılan ilk materyallerdir. Ders kitapları kadar eski bir tarihe sahiptirler. Kullanımı için özel yetenek gerektirmemesi, ucuz maliyetli olması ve öğrenciyi derste aktif hâle getirmesi avantajlarındandır.³⁹

3.1.3. Resim ve Şekiller

Derslerde an fazla başvurulan araçlardandır. Şimdilerde pek çok teknolojik araç gereç eğitiminde kullanılmaya başlamasına rağmen, derslerde resim ve şekiller halen kullanılmakta ve dersin zenginleşmesine katkı sağlamaktadır.⁴⁰

3.1.4. Projeksiyon

Pek çok okulda bulunmasına rağmen çokça kullanılmayan bu araç, eğitimdeki en önemli materyaller arasında kabul edilmektedir. Bu araçlar bilgisayarlarla düzenlenen ve çalıştırılan tüm görüntü, film, CD, slayt ve benzerlerini ekrana taşımaktadır.⁴¹

3.2. İŞİTSEL ARAÇLAR

Okullarımızda yaygın olmasa da çeşitli radyo programlarından derslerde yararlanılabilmektedir. Ancak daha çok yaygın eğitim alanında verimli olmaktadır. Teypten de aynı şekilde önceden hazırlanmış kasetlerin öğrencilere

³⁹ Aydın, a.g.e., s.302-303

⁴⁰ Selçuk, a.g.e., s.170

⁴¹ Yıldız ve Sünbül, a.g.e., s.83

dinletilmesi şeklinde yararlanılmaktadır. Ancak her iki araç da günümüzde yerini bilgisayarlara bıraktığı için pek kullanılmamaktadır.

3.3. GÖRSEL ve İŞİTSEL ARAÇLAR

Film, VCD-DVD ve bilgisayarlar bu kategoriye girmektedir. Bunlar eğitim etkinliklerinde yüksek düzeyde kullanılması gereken araçlardır. Bilgi deposu olmanın yanında iyi bir gösteri aracıdır. Kısa bir sahne içinde pek çok mesaj bulunabildiği gibi, bir ders saatinde ancak işlenebilecek bir konu, bu materyallerle çok daha kısa bir zamanda işlenebilmektedir.⁴²

4. DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ DERSLERİNDE MATERYAL KULLANIMI

Eğitimin her alanında teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan pek çok materyale rağmen Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi eğitiminde aynı hızda gelişim gözlenememekteydi. Ancak son yıllarda Din Kültürü eğitimi alanında da çok çeşitli materyallerin hazırlandığı, bu alanda pek çok internet sitesinin hizmet verdiği ve öğretmenler tarafından bu materyallerin sıkça kullanılmaya başlandığı görülmektedir.

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi eğitiminde kullanılacak bulmaca, afiş, boyama, kavram haritası, video vb. farklı bir materyalle öğrencinin derse olan motivasyonu ve ilgisi artacak, etkin katılım ve aktif öğrenme gerçekleşecek, kalıcı öğrenmeler sağlanacaktır. Çünkü bu materyallerle öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap edilmektedir.

⁴² Aydın, a.g.e., s.306-307

Nitelikli ders materyallerinin kullanılmasıyla beraber eğitimin verimliliğinin arttığı görülmektedir. (bkz. sayfa 16, tablo 2) Elbette ki bu sonuç, diğer branşlarda olduğu gibi Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi branşı için de geçerlidir. Bu durumda Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersi öğretmenlerine birtakım görevler düşmektedir. Bu dersin öğretmenleri, teknolojiyle yakın ilişki içerisinde olmalı, özellikle de bilgisayar kullanımı konusunda yeterli donanımına sahip olmalıdırlar. Çünkü bu materyallerin pek çoğu bilgisayar ortamında teknoloji destekli hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmenleri, öğrencilerinin gelişim düzeylerini, işlenecek konunun içeriğini ve ünitenin kazanımlarını, öğrencilerin derse olan ilgi ve dikkatlerini nasıl çekeceklerini, hangi konuda hangi materyallerin kullanılabileceğini düşünüp ona göre bir plan ve hazırlıkla derse girmelidirler. Bu hazırlıkla birlikte, öğretim sırasında olası zaman kayıplarının önüne geçilmiş olacak ve ilköğretimde haftada 2 ders saati olarak okutulmakta olan Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersleri daha verimli ve dolu dolu işlenmiş olacaktır.

Şimdi de çalışmamızın önemli bir bölümünü teşkil etmekte olan 6. sınıf Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersi materyal örneklerini inceleyelim.

III. BÖLÜM

DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ DERSİ İLKÖĞRETİM 6.SINIF DERS MATERYALİ ÖRNEKLERİ

Çalışmamızın bu bölümünde Din Kültürü Ve Ahlâk Bilgisi dersi 6.sınıf üniteleriyle ilgili olarak hazırladığımız yardımcı ders materyalleri ve çalışma kâğıtları yer almaktadır.

Hazırlanan her bir materyalin ardından da o materyalin kullanımı ve amacıyla ilgili kısa ve öz bilgilere yer verilmiştir. Çalışmamızda yer alan tüm materyaller, müfredattaki ünite ve konu sırasına göre düzenlenerek sunulmuştur.

Şunu da belirtmek gerekir ki ünitelerle ilgili tüm kazanımların tek bir materyal çeşidi ve öğretim yöntemi ile elde edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple hazırladığımız herhangi bir örnek materyal, tüm kazanımlarla ilgili olmayıp her ünitenin bir ya da birkaç kazanımıyla yakından ilişkilidir.

ANAGRAM BULMACA

Aşağıda “Peygamberlere Ve İlahi Kitaplara İnanç” ünitesinde gördüğümüz bazı kavramlar, harfleri karıştırılarak verilmiştir. Bunları düzgün kelime hâline getirmek ve bu kavramlarla ilgili kısa tanımlar yazmak size düşüyor. Kolay gelsin...

APGEBRYEM Tanım:	İLEÇ Tanım:	ERLUS Tanım:	ARNUK Tanım:
AİS Tanım:	HYVİA Tanım:	KİSD Tanım:	İLNİC Tanım:
ETSİM Tanım:	BEİĞLT Tanım:	NATFEET Tanım.:	UVTAD Tanım:
TAMNEE Tanım:	İZCUME Tanım:	ISKAS Tanım:	USAM Tanım:
UHFUS Tanım:	ARTVET Tanım:	EZRUB Tanım:	MAHMEDUM Tanım:

Anagram, bir sözcükteki harfleri kullanarak başka bir sözcük kurmaktır. Buradaki anagram bulmaca etkinliğinde “Peygamberlere ve İlahi Kitaplara İnanç” ünitesinde işlenen 20 farklı kavrama, harflerin yerleri değiştirilerek yer verilmiştir.

Öğrencilerden, bu kelimelerden üniteyle ilgili bir kavram üretmeleri ve doğru kavramı bulduktan sonra da bu kavramla ilgili kısa bir açıklama yazmaları istenmektedir. Böylece farklı ve eğlenceli bir yöntemle üniteyle ilgili 20 kavram tekrar edilmiş ve pekiştirilmiş olacaktır.

İNCİL

♣♣♣ İyi haber, müjde anlamına gelir.

♣♣♣ Hz İsa'ya gönderilen kutsal kitaptır.

♣♣♣ Bugün kilisece kabul edilmiş Matta, Markos, Luka ve Yuhanna adlı 4 İncil vardır.

♣♣♣ En erken yazılan İncil Hz İsa'nın ölümünden 70 yıl sonra kaleme alınmıştır.

♣♣♣ Gönderilen şekliyle kalmamış, daha sonra tahrif edilmiştir, değiştirilmiştir.

♣♣♣ Tevrat'ı doğrulayıcı olarak gönderilmiştir.

♣♣♣ Şuanki İncillerin içinde binlerce hata ve çelişki vardır, kutsal kitap olma özelliğinden uzaktır.

KUR'AN-I KERİM

♥♥♥ Kur'an'ı Kerim, Arapça olarak gönderilmiştir.

♥♥♥ Allah'ın korumasıyla en güvenli şekilde bizlere kadar gelmiş, kıyamete kadar da bozulmayacaktır.

♥♥♥ Okunması ibadettir.

♥♥♥ Son ilahi kitaptır, başka ilahi kitap gönderilmeyecektir.

♥♥♥ Hz. Muhammed'e (sav) gönderilmiştir.

♥♥♥ Fatiha suresi ile başlar Nas suresi ile sona erer.

♥♥♥ 30 cüz, 114 sure, 6236 ayet, 600 sayfadır.

♥♥♥ Değişmeden günümüze kadar gelen tek ilahi kitaptır.

Dört kutsal kitaptan son ikisi olan İncil ve Kur'ân-ı Kerîm hakkında bilinmesi gereken öz bilgiler bu etkinlikte verilmiştir. Öğretmen tarafından ders anlatımında kullanılabileceği gibi sınıf panosuna da asılabilecek bir etkinliktir. Bu kutsal kitapların hangi dilde gönderildiği, kime gönderildiği, içeriği, beraberinde insanlık için hangi dinin gönderildiği, nasıl kayıt altına alındığı gibi bilgilere yer verilmiştir.

KISSADAN HİSSE

Sevgili öğrenciler, aşağıda Kur'an'da adı geçen peygamberlerin kıssalarını okuyan bir öğrencinin bu kıssalardan çıkardığı sonuçlar yer almakta. Acaba bu sonuçların hangi peygamber kıssasına ait olduğu konusunda bir fikriniz var mı? Aşağıdaki çıkarımlar size hangi peygamberi hatırlatıyor? Cevabınız Hz.İbrahim ise cümlelerin başındaki ok işaretini mavi, Hz.Yusuf ise kırmızı, Hz.Eyüp ise yeşil renkle boyayın. Hadi kolay gelsin...

- 1 → Sıkıntılara (hastalık, ölüm, kaza...) karşı sabretmek bir ibadettir.
- 2 → Akıl ederek (düşünerek) konuştuğumuzda karşımızdaki insanı ikna edebiliriz.
- 3 → Hiç istemediğimiz bir duruma düşsek de yarın her şeyin çok daha güzel olacağı inancını hiç yitirmemeliyiz ve bunun için gayret etmeliyiz.
- 4 → Yanlış olduğuna emin olduğumuz bir bilgiyle alay etmemeli yanlışlığını ispat etmeye çalışmalıyız.
- 5 → Başımıza gelen her türlü hastalığın, sıkıntının bir imtihan olduğunu unutmamalıyız.
- 6 → Aklımızı kullanarak Allah'ın varlığını bulabiliriz.
- 7 → Kardeşlerimizi çok sevmeli, onlar bize haksızlık yapsa da hatalarını anlayınca onları bağışlayabilmeliyiz.
- 8 → Şartlar ne olursa olsun Allah'a teslim olduğumuzda kazanan her zaman biz oluruz. O'ndan gelen her şey iyidir, her şeyin sonuçları hayırlıdır.
- 9 → Bir anda tüm varlığımızı kaybetsek de, sağlığımızdan olsak da Allah'a olan inanç ve bağlılığımızı kaybetmemeliyiz.
- 10 → Allah dilemezse ateş yakmaz, bıçak kesmez. Her şey O'nun izniyle olur.

Bu etkinlikte Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen 3 peygamberle ilgili –Hz.İbrahim (as), Hz.Yusuf (as) ve Hz.Eyüp (as) – toplam 10 farklı bilgiye karışık olarak yer verilmiştir. Bu, ayrıca boyama etkinliği de içeren bir çalışmadır. Bu üç peygamberle ilgili bilgi veren cümlelerin başındaki ok'lar her peygamber için farklı bir renkle boyanacaktır. Böylece küçük bir boyama etkinliğiyle beraber 3 peygamber hakkında kıssadan hisseler şeklinde güzel bilgiler öğrenilmiş olacaktır.

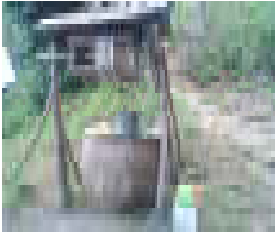
KUR'ÂN-I KERİM'DE ADI GEÇEN PEYGAMBERLER

İsrailoğulları'na peygamber olarak gönderilmiştir. Kendisine Tevrat verilmiştir. Âsâsıyla büyük işler yapmış, Kızıldeniz'i yarmıştır. Firavun ile mücadele etmiştir.

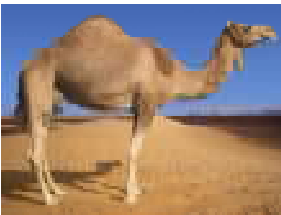
Kâbe'yi inşa etmiştir. Kurban kesmeyi bize o öğretmiştir. Kendisine 10 sayfalık kitap verilmiştir. Nemrut tarafından ateşe atılmış fakat yanmamıştır.

Kardeşleri onu kıskanmış ve kuyuya atmışlardır. Rüyalari yorumlama yeteneği sayesinde Mısır'a yönetici olmuştur.

Ninova halkını İslam'a davet etmiş, halk kabul etmeyince Allah'tan izin almadan kavmini terk edip giderken denize atılmış ve balığın karnında sahile ulaşmıştır.

Semud kavmine gönderilmiştir. Mucize olarak taşın arasından kendisine bir deve verilmiştir. Ancak inkârcılar bu deveyi kesmişlerdir.

Son peygamberdir. Bütün insanlığa gönderilmiştir. Kendisine Kur'ân-ı Kerim verilmiştir.

Yaklaşık 950 yıl yaşamıştır. Allah'a inananlarla beraber bir gemi yapıp o gemiyle selde boğulmaktan kurtulmuştur.

Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen 25 peygamberden 7 tanesiyle ilgili olarak kısa ve öz bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca bu bilgilerle beraber bize o peygamberi hatırlatan küçük bir resim de eklenmiştir. Bu resim ve bulut içerisindeki kısa bilgilerin bize hangi peygamberi hatırlattığı resimlerin yanına yazılacaktır. Resimlerle beraber bilgiler zihinde daha kalıcı olacaktır.

PEYGAMBERLERİMİZİ ÖĞRENİYORUZ

Sevgili çocuklar, aşağıdaki bilgilerin hangi peygamberlere ait olduğunu bulup örnekteki gibi doğru eşleştirmeyi yapabilir misiniz? Haydi kolay gelsin...

7 Hayvanlarla konuşabilen hükümdar peygamber

..... Kâbe'yi inşa eden ve de ateşe atılıp yanmayan peygamber

..... Babasız doğan peygamber

..... İlk insan, ilk peygamber

..... Tufandan bir gemiyle kurtulan peygamber

..... Kuyuya atılan sonra da vezir olan peygamber

..... Hz.Musa'nın yardımcısı ve kardeşi olan peygamber

..... Balığın karnına giren peygamber

..... Sabrıyla meşhur peygamber

..... Asası ile bazı işler yapan, denizi yaran peygamber

..... Bebekken zezemi bulan ve kurban olmaktan kurtulan peygamber

..... Demiri hamur gibi yoğurabilen peygamber

..... Oğlu Yusuf'u kaybedince ağlamaktan kör olan peygamber

..... Sodom isimli, kötü ilişkiler yaşayan halkın peygamberi

..... Son peygamber

..... Hz.İsmail peygamberin kardeşi olan peygamber

..... Düşmanları tarafından devesi kesilen peygamber

1. Salih

2. Adem

3. İsmail

4. İsa

5. Yusuf

6. Muhammed

7. Süleyman

8. Nuh

9. Lut

10. Yunus

11. Eyüp

12. İbrahim

13. İshak

14. Davud

15. Harun

16. Yakup

17. Musa

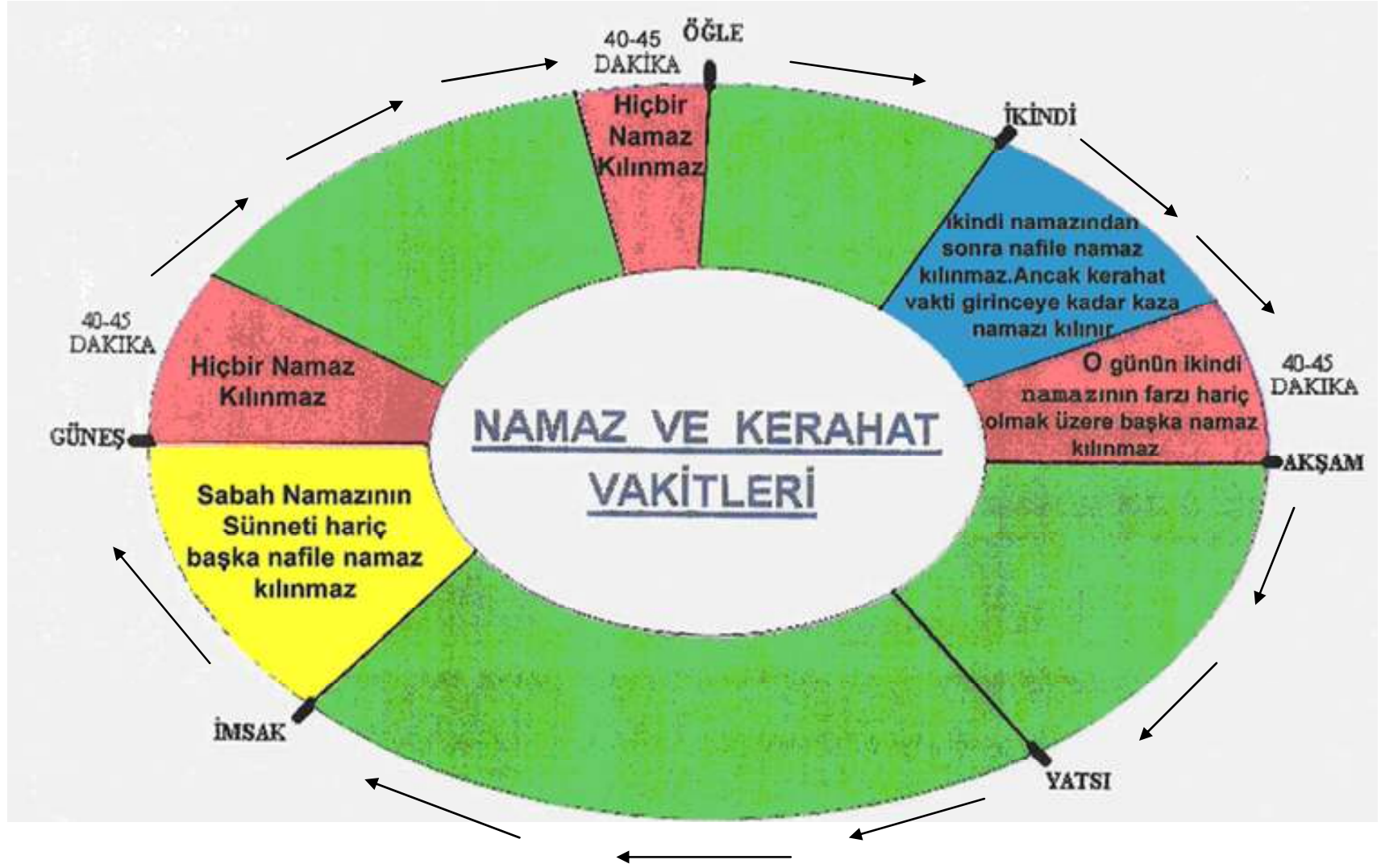
Diğer 8 peygamberin adını unuttum çocuklar. Bana yardımcı olup onların adını aşağıya yazar mısınız?

-
-
-
-
-
-
-
-

Burada Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen 25 peygamberden 17 tanesinin adı ile bu peygamberlerle ilgili olarak kısa bir hatırlatıcı bilgi verilmiştir. Örnekteki gibi peygamberlerin eşleştirilmesiyle birlikte konu tekrarı yapılmış olacak, hangi olayların ve bilgilerin bize hangi peygamberi hatırlatması gerektiği pekiştirilmiş olacaktır. Ayrıca eşleştirme tablosunda 25 peygamberden 8 tanesinin ismine yer verilmeyerek öğrencilerden bunları düşünüp, araştırıp bulması istenmektedir.

NAMAZ ve KERAHAT VAKİTLERİ⁴³

⁴³ <http://www.mumsema.org/namazla-ilgili-yazilar/12111-namaz-ve-kerahat-vakitleri-cizelgesi.html>

Bu grafikte 24 saatlik zaman dilimi içerisinde namazların kılınma vakitleri ve namazların kılınamayacağı özel vakitler yani “kerahat vakitleri” gösterilmiştir. Bu zaman dilimleri renkli olarak gösterilmiş ve gerekli yerlere kısa notlar düşülerek açıklama yapılmıştır.

NAMAZ TAKİP ÇİZELGESİ

GÜN	TARİH	SABAH	ÖĞLEN	İKİNDİ	AKŞAM	YATSI
1 /					
2 /					
3 /					
4 /					
5 /					
6 /					
7 /					
8 /					
9 /					
10 /					
11 /					
12 /					
13 /					
14 /					
15 /					
16 /					
17 /					
18 /					
19 /					
20 /					
21 /					
22 /					
23 /					
24 /					
25 /					
26 /					
27 /					
28 /					
29 /					
30 /					

ADI :
SOYADI :
Namazla ilgili duygu ve düşüncelerinizi buraya yazabilirsiniz.

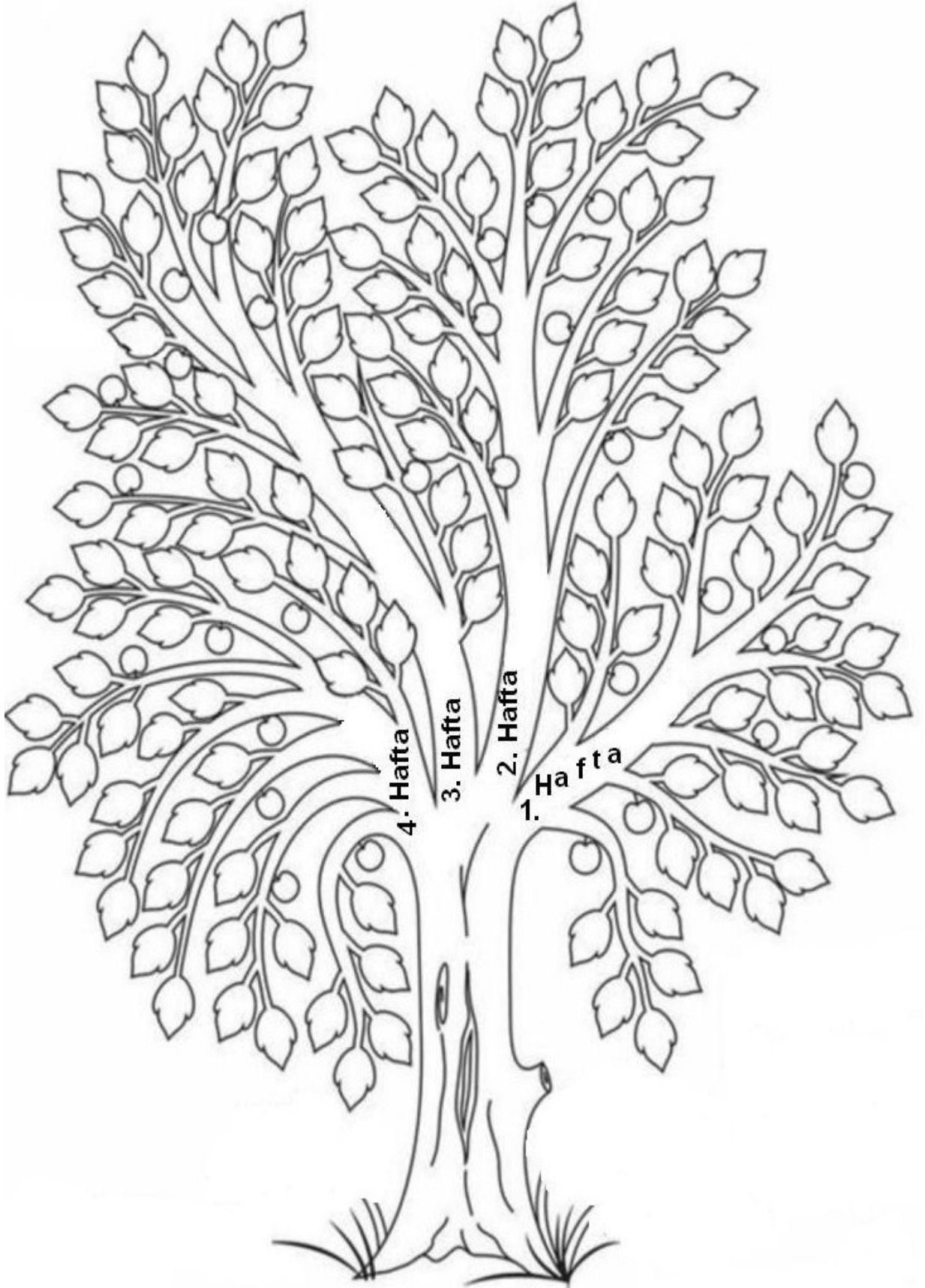
Hedef : Toplam 150 vakitten **en az**

"Namaz, dinin direğidir." Hz. Muhammed (sav)

Zamanında kılınanlar	: +
Sonradan kaza edilenler	: ±
Hiç kılınmayanlar	: -

Allah namazlarımızı ve dualarımızı
kabul etsin.

NAMAZ AĞACI⁴⁴

⁴⁴ <http://www.tevbe.org/forum/cocuklara-dini-bilgiler/68577-cocuklar-icin-nama-agaci.html>

Öğrencilerin namazlarını düzenli bir şekilde kılmalarını sağlamak, bunun takibini yapmak, namaz kılmayı belli bir düzene ve sisteme oturtmak, kılınan ve kılınamayan namazları belirlemek için 2 farklı takip çizelgesi hazırlanmıştır.

Bu çizelgeler öğrencilere dağıtılacak ve her hafta öğretmen tarafından kılınan namazlar takip ve kontrol edilecektir. Dilersek öğrencileri namaza alıştırmak için bir küçük ödüller de vaad edebiliriz ve ay sonunda takip çizelgeleri toplanıp en fazla namazı kılan öğrenciler ödüllendirilebilir.

Namaz ağacı çizelgesinde; her büyük dal bir haftayı, her küçük dal bir günü her yaprak bir vakit namazı ve her bir meyve ise bir iyilik yada maddi-manevi bir sadakayı temsil eder.

ŞİFRELİ KELİME AVI

Çocuklar, aşağıdaki kelimeleri tablodan bulup üzerini karalayın. Tüm kelimeleri bulup karaladıktan sonra boşta kalan harfler sizi şifremiz olan cümleye götürecektir. Bakalım bulabilecek misiniz? Haydi kolay gelsin...

S	İ	B	A	D	E	T	E	V	G	İ	L	İ	P	E
Y	C	G	A	E	M	B	E	R	K	I	Y	A	M	H
İ	A	M	İ	Z	Z	Ş	Z	R	A	F	Ö	Y	L	A
E	M	B	U	A	S	Ü	N	N	E	T	Y	U	R	T
M	İ	U	Ş	N	T	U	R	İ	M	A	M	C	G	İ
D	M	İ	H	R	A	P	K	E	M	A	A	T	U	T
R	U	K	Ü	R	L	E	I	N	A	M	A	Z	S	F
İ	K	A	I	L	T	I	R	N	A	Ü	N	N	Ü	İ
B	A	M	A	İ	Z	T	A	E	K	M	B	A	L	Ş
K	I	H	C	N	K	A	A	K	I	M	L	I	N	E
E	A	S	N	N	A	A	T	M	A	E	Z	D	A	D
T	E	E	N	Y	B	İ	R	M	İ	Y	Y	E	A	C
M	D	M	İ	K	E	A	A	B	D	E	S	T	M	E
T	D	A	H	A	F	R	E	K	A	T	A	Z	U	S
İ	L	S	E	H	İ	V	E	T	L	İ	D	İ	C	R

NAMAZ REKAT ABDEST EZAN İFTİTAH SECDE
RÜKU KIYAM TEKBİR CUMA GUSÜL SEHİV
TEYEMMÜM İMAM KABE DUA CAMİ KIRAAT
MESH MİHRAP İBADET FARZ SÜNNET MESCİT

Şifre Cümle

.....
.....
.....

Bu etkinliğimizde Namaz İbadeti ünitesiyle ilgili tam 24 kavram, kelime avı bulmacası olarak verilmiştir. Bu kelimeler tablo içinden merakla bulunup üzeri çizilecek ve geride kalan harfler birleştirildiğinde ortaya “Sevgili peygamberimiz şöyle buyurmuştur: CEMAATLE KILINAN NAMAZ, TEK BAŞINA KILINAN NAMAZDAN YİRMİ YEDİ KAT DAHA FAZİLETLİDİR.” cümlesi çıkacaktır.

Öğrenciler bu şifreli olarak gizlenmiş olan bu cümleyi merakla arayacaklar ve sonuca kendileri ulaşacaklardır. Bu şekilde elde edilen bir bilgi de zihinde uzun süre unutulmadan yer edinmiş olacaktır.

HAZRETİ MUHAMMED (SAV)'İN HAYAT KRONOLOJİSİ		
DÖNEM	MİLADİ	AÇIKLAMALAR (Kısaltılarak alınmıştır.)
CAHİLİYE DÖNEMİ	571	* 20 Nisan 571 Hz.Muhammed'in Mekke'de doğumu * Hz.Muhammed'in sütanesi Hz.Halime'ye verilmesi
	574	* Sütanesi Halime tarafından annesi Âmine'ye verilmesi
	575	* Annesinin vefatı ve Abdulmuttalib'e teslim edilmesi
	577	* Dedesinin vefatı ve amcası Ebû Talib'e emanet edilmesi
	589	* Hilfu'l-Fudul Cemiyeti'ne katılması
	594	* Hz.Hatice ile evlenmesi
	605	* Kâbe Hakemliği olayının gerçekleşmesi
MEKKE DÖNEMİ	610	* Hira Mağarası'nda ilk vahyi alıp peygamber olması
	613	* Açık davetle emrolunması, yakınlarını İslam'a davet etmesi
	614	* Müşriklerin, müslümanlara eziyet etmeye başlaması
	615	* Habeşistan'a ilk hicret
	616	* Hz. Ömer'in müslüman olması ve İslam'ın açıktan anlatılmaya başlanması * Müşriklerin müslümanlara boykot uygulamaya başlamaları
	619	* Müslümanlara uygulanan boykotun sona ermesi
	620	* Amcası Ebu Talib ve eşi Hz. Hatice'nin vefatı (Hüzün Yılı) * Taif seferi
	621	* Miraç mucizesi ve beş vakit namazın farz kılınması
MEDİNE DÖNEMİ	622	* Müşriklerin son olarak Hz. Peygamber'i öldürmeye karar vermeleri ve Medine'ye hicretin başlaması * Namaza çağrı için ezanın okunmaya başlanması
	623	* Muhacirler ile Ensar arasında kardeşliğin ilan edilmesi * Mescid-i Nebevî'de eğitim amacıyla Suffe'nin oluşturulması
	624	* Kiblenin Mescid-i Aksâ'dan Mekke'deki Kâbe'ye çevrilmesi * Bedir Savaşı ve Hz.Peygamberin Hz.Aise ile evlenmesi
	625	* Uhud Savaşı
	626	* Hendek Savaşı
	628	* Hudeybiye Antlaşması
	629	* Müşriklerinin Hudeybiye Antlaşması'nı ihlal etmesi
	630	* Mekke'nin Fethi
	631	* Hac ibadetinin farz kılınması
	632	* Veda Hutbesi * Hz.Peygamber'in hastalanması ve vefatı

Sevgili Peygamberimiz Hz.Muhammed (sav)'in 63 yıllık ömrünün önemli noktaları bu tarih şeridinde maddeler halinde ifade edilmiştir. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'nin 30.cildinden kısaltılarak alınan bu etkinliğe sınıf panosuna asılmak üzere çalışmamızda yer verilmiştir. Yıl boyunca sınıf panosunda bırakılarak peygamberimizin hayatıyla ilgili önemli olaylar kronolojik sıraya göre öğrenciler tarafından gizil öğrenme metoduyla öğrenilmiş olacaktır.

PEYGAMBERİMİZİN HAYATIYLA İLGİLİ KISA SORU CEVAPLAR

1. Hz. Muhammed'in babası ve dedesinin isimleri nedir? **Abdullah - Abdülmüttalip**
2. İlk vahyin geldiği gece olduğu kutladığımız kandil hangisidir? **Kadir Gecesi**
3. Peygamberimiz, kendisini öldürmek için bekleyen müşriklerin önünden geçip giderken hangi sureden âyetler okumuştur? **Yâsin suresi.**
4. Peygamberimizin düşmanlarından birkaçını söyleyin. **Ebu Süfyan, Ebu Cehil...**
5. Hz. Muhammed'e gelen ilk vahiy hangi kelimeyle başlar ve hangi sureye aittir? **Oku!... Alak suresi**
6. Miraçta hangi ibadetimiz farz kılınmıştır? **Namaz**
7. Peygamberimizin sohbetine katılan arkadaşlarına ne ad verilir? **Sahabi**
8. Hz. Peygamberin yaptığı, bizden de yapmamızı istediği davranışlara ne ad verilir? **Sünnet**
9. Allah'ın emir ve yasaklarının insanlara iletilmesine, islâmın anlatılmasına ne denir? **Tebliğ**
10. Medine'deki Mescid-i Nebi'nin yanındaki eğitim kurumunun adı nedir? **Suffa**
11. Peygamberimizin torunlarının isimleri nelerdir? **Hasan ve Hüseyin**
12. Peygamberimiz Veda Hutbesi'ni hangi şehirde ve nerede yapmıştır? **Mekke şehrinde, Arafat Dağı'nda**
13. Peygamber Efendimizin doğduğu mübarek gece olarak hangi kandil kutlanır? **Mevlid Kandili**
14. Mekke'den hicret edenlere yardım eden Medineli müslümanlara ne denir? **Ensar**
15. Peygamberimize ilk vahyin geldiği ve hicret ederken 3 gün saklandığı mağaraların isimlerini sırasıyla yazın. **Hira Mağarası (vahiy), Sevr Mağarası (hicret)**
16. Peygamber Efendimizin mezarı hangi ülkenin hangi şehrinde ve adı nedir? **Suudi Arabistan'ın Medine şehrinde. Ravza-i Mutahhara**
17. Mekke'den Medine'ye hicret eden müslümanlara ne ad verilir? **Muhacir**
18. Hz. Peygamberin söylediği sözlere ne ad verilir? **Hadis**
19. Peygamberimizden sonraki ilk Müslüman kimdir? **Hz.Hatice**
21. Peygamberimize dürüst ve güvenilir olduğu için hangi lakap verilmiştir? **El Emin**

22. Müşriklerin zulmünden kaçmak için ilk olarak nereye ve hangi kralın yanına hicret edilmiştir? **Habeşistan, Kral Necâşî**
23. Peygamberimiz hicret etmeden önce yatağına kimi yatırıyor ve kiminle hicret yolculuğuna çıkıyor? **Hz. Ali, Hz. Ebubekir**
24. İslamın ilk yıllarında yapılan üç büyük savaş hangileridir? **Bedir-Uhud-Hendek**
25. Peygamberimizin cenazesini kim yıkamıştır? **Hz. Ali (birkaç sahabiyle beraber)**
26. Peygamberimizin cenaze namazı nasıl kılınmıştır? **İmamsız, tek tek kılınmıştır**
27. Peygamberimizin vefatından sonra yeni peygamber gelip gelmemesiyle ilgili olarak ne söyleyebiliriz? **Son peygamberdir, başka peygamber gelmeyecektir.**
28. Peygamberimize iman etmeyen, ancak onu hep koruyan amcası kimdir? **Ebu Talip**
29. Peygamberimizin eşi Hz. Hatice ve kendisini hep koruyup kollayan amcası Ebu Talip'in vefat ettiği yıla ne ad verilir? **Hüzün yılı**
30. Peygamberimizin soyu hangi çocuğundan devam etmiştir? **Fatıma**
31. Peygamberimiz Medine'ye varınca geçici olarak kimin evine yerleşiyor? **Ebu Eyüp el Ensâri (Eyüp Sultan Hazretleri)**
32. Müşriklerin 8 yıl sonra bozdukları ve sonrasında Mekke'nin fethine sebep olan anlaşma hangisidir? **Hudeybiye Antlaşması**
33. Peygamberimize dadılık yapan kadın kimdir? **Ümmü Eymen**
34. Peygamberimiz ramazan aylarında niçin Hira Mağarası'na çıkardı? **İbadet etmek, Allah'ı düşünmek için (inziva)**
35. Peygamberimizin hicri olarak dünyaya teşrif ettiği (yada vefat ettiği) tarihi gün ay ve yıl olarak söyleyiniz. **12 Rabiulevvel 571 (pazartesi)**
36. Kimin müslüman olmasının ardından, müslümanlar güçleniyor ve islâm açıktan açığa anlatılmaya başlanıyor? **Hz. Ömer**
37. İlk vahyin gelmesi ne gibi sonuçlar doğurmuştur? 3 tane yazınız. **İslamiyet başlamıştır, Hz.Muhammed peygamber olmuştur, Kur'ân-ı Kerîm inmeye başlamıştır.**
38. Puta tapıp şirke giren kişilere ne ad verilir? **Müşrik**
39. Mekke'den Medine'ye yapılan büyük göç hangi takvimin başlangıcı kabul edilmiştir? **Hicri takvim**
40. Çocuklardan ilk Müslüman olan, aynı zamanda da Hz.Muhammed'in damadı olan sahabi kimdir? **Hz. Ali**

Peygamberimizin hayatı konusu işlendikten bir hafta kadar sonra bu etkinlikle ilgili sınıf içinde yarışma yapılabilir. Ya da tek tek soru cevap tarzında öğrencilerin bilgileri test edilebilir. Böylece öğrenilen bilgiler tekrarlanmış ve pekiştirilmiş olacaktır.

A'DAN Z'YE PEYGAMBERİMİZ

Sevgili çocuklar, Peygamberimiz'in hayatını A'dan Z'ye sıralayalım mı? Hemen hemen bütün harflerle ilgili birer örnek bulabiliriz, Bakalım alfabenin son harfine kadar aşağıdakiler gibi kaç cümle kurabileceksiniz? Size güveniyorum, başarılar....

A: "Peygamberimizin annesi **AMİNE**'dir."

B: Peygamberimizin yaptığı ilk savaşın adı **BEDİR**'dir.

C/Ç:

D:

E:

F:

G/Ğ:

H:

I/İ/J:

K:

L:

M: Müslümanlar, müşriklerin baskıları iyice artınca **MEDİNE**'ye hicret etmişlerdir.

N:

O/Ö:

P:

R:

S:

Ş:

T:

U:

Ü:

V:

Y:

Z:

Bu etkinlikte Peygamberimizin hayatı ile ilgili A'dan Z'ye kadar tüm harfler verilmiştir ve bu harflerle öğrencilerden konuyla ilgili, sevgili peygamberimizin hayatı ile ilgili bir kavram, isim, şehir, olay vb. bulması ve bunu bir cümle içerisinde kullanması istenmektedir. Böylece öğrencilerin ünite de öğrenilen kavramlar, isimler ve olaylarla ilgili hatırlama düzeyleri yoklanmış olacak, eğlenerek ünite tekrarı yapılmış olacaktır.

PEYGAMBERİMİZLE İLGİLİ DOĞRU-YANLIŞ TESTİ

		DOĞRU	YANLIŞ
1	Peygamberimizden önceki döneme “Câhiliye Dönemi” denir.	✓	
2	Hız.Muhammed (sav) 571 yılında Arabistan’ın Mekke şehrinde dünyaya gelmiştir.		
3	Mekke’de Hz.İbrahim’in dinine göre yaşayanlara “Hanif” denir.		
4	Peygamberimiz 12 yaşında annesini kaybetmiştir.		
5	Hız.Muhammed’in babasının adı Abdullah’tır.		
6	Peygamberimizin öz annesinin adı Amine’dir.		
7	Peygamberimiz 6 yaşında babasını kaybetmiştir.		
8	Muhammed ismi “Çokça övülen” anlamına gelir.		
9	Hız.Muhammed’in süt kardeşinin adı Şeyma’dır.		
10	Hız.Muhammed’e güvenilirliğinden dolayı “Muhammedü’l-Emîn” lakabı verilmiştir.		
11	Peygamberimizin dedesi ölmeden önce onu amcası olan Ebu Leheb’e emanet etti.		
12	Peygamberimiz dünyaya geldiğinde Arapların bir kısmı putlara tapıyordu.		
13	Hız.Ali ilk müslüman çocuklardandır.		
14	Ebu Talip ve eşi, peygamberimizi sevgi ve şefkatle yetiştirdiler.		
15	Medine, Suudi Arabistan’da bir şehirdir.		
16	Peygamberimizin amcası Hz.Hamza Uhud savaşında şehit edilmiştir.		
17	Hız.Ebu Bekir, peygamberimizle beraber hicret eden sahabidir.		
18	Peygamberimizi büyüten amcası Ebu Talip iman etmeden ölmüştür.		
19	Kıblemiz olan Kâbe, Mekke şehrinde bulunur.		
20	Peygamberimiz Medine’de vefat etmiştir. Kabrine “Ravza-i Mutahhara” denir.		
21	Peygamberimizin Fatma, Zeynep, Rukiye, Ümmü Gülsüm adında 4 tane kızı vardır.		
22	Haksızlıklarla karşı kurulan Hılfu’l-Fudul cemiyetine peygamberimiz de katılmıştır.		
23	Peygamberimiz islâmı anlatırken hiç sıkıntı çekmemiştir, çok rahat olmuştur.		
24	Peygamberimiz, peygamberlik görevini ücret karşılığında yapmamıştır.		
25	Kutlu Doğum Haftası, peygamberimizin doğumu münasebetiyle kutlanır.		
26	Hız.Muhammed’in Ahmet, Mahmut ve Mustafa diye 3 ismi daha vardır.		
27	Kur’ân-ı Kerîm’i en iyi bilen ve açıklayan kişi peygamberimizdir.		
28	Medine’ye hicretten önce bir gurup Müslüman Habeşistan’a hicret etmiştir.		
29	Müslümanlar, müşriklerin işkencelerine direnmiş ve dinlerinden dönmemişlerdir.		
30	Hız.Muhammed, peygamberliğinden önce de güzel Ahlâklı bir kişiydi.		

Peygamberimizle ilgili olarak ünite kazanımları doğrultusunda sorular içeren bir doğru yanlış testi. Bu test sınıfta öğrenciler teker teker kaldırılıp birer soru sorularak uygulanabilir. Sadece 4, 7, 11 ve 23. soruların cevabı YANLIŞ, diğerleri DOĞRU'dur. Öğrencilerin zihninde yanlışların yer etmemesi için 30 sorudan sadece dört tanesi “yanlış” olarak düzenlenmiştir.

PEYGAMBERİMİZİN YAKININDAKİ ŞAHSİYETLER

Sevgili Peygamberimiz Hz.Muhammed (sav) ile ilgili olarak verilen isimleri aşağıdaki tabloya doğru bir şekilde yerleştirin. Dikkat edin, hiçbir isim boşa kalmamalı.

Hadi kolay gelsin...

Halime	Abdullah	Hz.Âmine	Hz.Hüseyin
Hz.Ebubekir	Hz.Ayşe	Hz.Hatice	
Ümmü Eymen	Rukiye	İbrahim	Şeyma
Kâsım	Hâris	Ebu Leheb	Hz.Hasan
Hz.Hamza	Abdülmüttalip	Ebu Tâlip	
Hz.Ali	Hz.Osman	Zeyd bin Hâris	Ümmü Gülsüm

1	Babasının adı		12	Kızlarından biri	
2	En yakın arkadaşı		13	Dedesi	
3	Sütkardeşi		14	Sütbabası	
4	Kızlarından, Hasan ve Hüseyin'in annesi		15	Kendisine düşmanlık eden amcası	
5	Hem damadı, hem de amcasının oğlu		16	İlk hanımı ve ilk müslüman	
6	Çok küçük yaşta vefat eden oğlu		17	Kendisini sürekli koruyan amcası	
7	Bakıcısı		18	Oğlu	
8	Uhud savaşında şehit edilen amcası		19	Kerbela'da şehit edilen torunu	
9	Peygamberimizin iki kızıyla evlenen kişi		20	Hz.Ebubekir'in kızı olan hanımı	
10	Annesi		21	Kızlarından biri	
11	Azaldı (özgürlük verdiği) kölesi		22	Zehirlenerek öldürülen torunu	

Sevgili peygamberimiz Hz.Muhammed (sav)'in ailesi ve yakın çevresindeki önemli şahsiyetlerden 22 tanesinin adı ve O'na olan yakınlığı verilmiştir. Öğrenciler bu 22 kişinin peygamberimizle olan yakınlığını bulup gerekli eşleştirmeyi yapacaktır.

Böylece öğrenciler, peygamberimizin neredeyse tüm yakınlarını tanımış olacak ve öğrenecektir. Aynı zamanda öğrenciler ilerleyen zamanlarda peygamberimizin hayatını anlatırken, onun hayatından olaylar aktarırken ismi geçen kişileri tanıdığı için olayları daha iyi kavrayacaklardır.

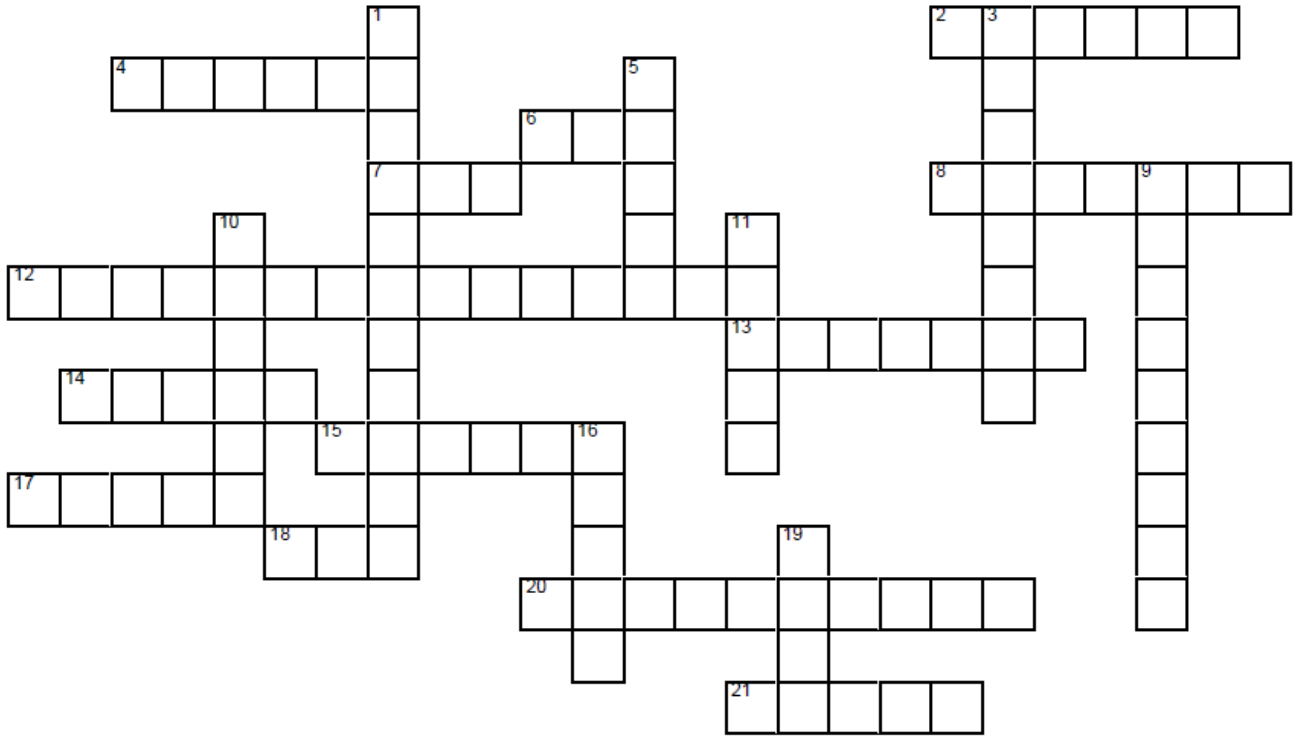
SEVGİLİ PEYGAMBERİMİZ HZ.MUHAMMED'İN DOĞDUĞU EVİN BUGÜNKÜ DURUMU

Mekke'de 571 yılında doğan sevgili peygamberimizin doğumunun gerçekleştiği ve bugün bir kütüphane olarak kullanılan evi gösteren bir fotoğraf.⁴⁶

⁴⁶ Diyanet İşleri Başkanlığı, Hicaz Albümü, s.48

"SON PEYGAMBER HZ. MUHAMMED"
KARE BULMACA

Soldan Saga

2. Peygamberimizin vefat ettiği şehir
4. Peygamberimizin süt annesi
6. İslamın ilk emri
7. İlk çocuk müslüman
8. Peygamberimizin Mariye adlı esinden olan oğlu
12. Peygamberimizin kabrine verilen ad
13. Hicret eden Mekke halkına verilen ad
14. Müslümanlarla müşrikler arasındaki ilk büyük savaş
15. Hicret edilen şehir
17. Peygamberimizin öz annesi
18. Peygamberimizin damadı ve aynı zamanda amcasının oğlu
20. Medine'ye yapılan büyük hicretten önce bir grup müslümanın hicret ettiği ülke
21. İlk vahyin geldiği mübarek gece

Yukarıdan Aşağıya

1. Peygamberimizin Arafat Dağı'nda müslümanlara yaptığı konuşma
3. Peygamberimizle beraber hicret eden sahabe
5. Mescid-i Nebi'de eğitim öğretim faaliyetlerinin yapıldığı bölüm
9. Sonraları Mekke'nin fethine vesile olan barış antlaşması
10. İlk kadın müslüman
11. Peygamberimizin Uhud savaşında şehit olan amcası
16. Hicret eden müslümanlara yardım edenlere verilen ad
19. Nur Dağı'nda ilk vahyin geldiği mağaranın adı

Son peygamber Hz.Muhammed (sav) ünitesiyle ilgili sorular içeren eğlenceli ve araştırma gerektiren bir kare bulmaca etkinliğidir. Bulmaca çözüldüğünde ünitenin önemli konu ve kavramları tekrar edilmiş olacaktır. Bulmacanın cevapları şu şekildedir:

Soldan Sağa

1. Medine
3. Hamza
8. Veda Hutbesi
9. Habeşistan
10. İbrahim
12. Ali
14. Ravza-i Mutahhara
17. Hira
18. Ebubekir
19. Bedir

Yukarıdan Aşağıya

2. Ensar
3. Hatice
4. Ali
5. Hudeybiye
6. Medine
7. Suffa
9. Halime
11. Muhacir
13. Kadir
15. Amine
16. Oku

ÂYET BULMACA

Aşağıdaki rakamların yanına doğru harfleri yazarak Kur'an-ı Kerim'den 3 farklı âyet bulabilirsiniz.

7	11	3	5	10	14	1	34	68	42	25	19	37	71	6	46	51	8	76	80	20	30
K	H	A	Ğ	Y	E	M	L	G	C	P	N	İ	T	Z	Ş	B	I	R	U	S	D

3	34	34	3	11	8	19
---	----	----	---	----	---	----

11	3	76	3	1
----	---	----	---	---

7	8	34	30	8	5	8
---	---	----	----	---	---	---

42	3	19	3
----	---	----	---

11	3	7	20	8	6
----	---	---	----	---	---

10	14	76	14
----	----	----	----

7	8	10	1	3	10	8	19
---	---	----	---	---	----	---	----

51	37	76	51	37	76	37	19	37	6	37	19
----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----

7	80	20	80	76	34	3	76	8	19	8
---	----	----	----	----	----	---	----	---	----	---

3	76	3	46	71	8	76	1	3	10	8	19
---	----	---	----	----	---	----	---	---	----	---	----

51	37	76	51	37	76	37	19	37	6	37	19
----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----

68	8	10	51	14	71	37	19	37
----	---	----	----	----	----	----	----	----

10	3	25	1	3	10	8	19
----	---	----	---	---	----	---	----

10	14	71	37	1
----	----	----	----	---

1	3	34	8
---	---	----	---

10	14	1	14	10	37	19
----	----	---	----	----	----	----

Bu etkinlikte sayılar farklı birer harfi sembolize etmektedir. Her sayının yanına örnekte belirtilen harf yazıldığında ortaya Kur'ân-ı Kerîm'den "Kur'ân'ın Temel Eğitici Nitelikleri" ünitesiyle ilgili 3 farklı âyet çıkacaktır. Öğrenciler bu 3 âyete kendi uğraşları sonucunda merakla ulaşacaklardır ve böylece bu âyetlerin zihindeki kalıcılığı artacaktır.

Seçilen bu âyetler şunlardır:

1. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymayın. (En'am suresi, 151.âyet)
2. Birbirinizin kusurlarını araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın.
(Hucurat suresi, 12.âyet)
3. Yetim malı yemeyin. (Nisâ suresi, 6.âyet)

ÜNİTE TARAMA TESTİ

1. Allah'ın peygamberler aracılığıyla insanlara ulaştırdığı ilahi mesajların, emir ve yasakların yer aldığı kitaplara denir.
2. Allah'ın emir ve yasaklarını peygamberlerine bildirmesine denir.
3. Kutsal kitaplar, sayfa sayılarına göre ikiye ayrılır: Sayfa sayısı 10-50 arası olanlara , sayfa sayısı daha fazla olanlara ise kutsal (ilahi) kitap denir.
4. Kur'ân-ı Kerîm'de tane peygamberin adı geçmektedir.
5. Aşağıda ismi verilen peygamberlere hangi kitaplar gönderilmiştir? Yazınız.
Hz.Musa (as) Hz. Davut (as.)
Hz.İsa (as) Hz.Muhammed (sav)
6. Günümüzde 4 tane İncil vardır. Bunlar , , , dir.
7. Kur'ân-ı Kerîm yılında, ayının'nci gecesi olan Gecesi'nde indirilmeye başlanmıştır. Kur'ân'ın tamamı toplam yılda inmiştir.
8. Âyetler indirildiğinde peygamberimiz onları ezberler ve sahabilere okurdu. Onlar da bu âyetleri yani vahiyleri ezberler ve yazarlardı.Kur'ân'ı peygamberimizden öğrenip yazan bu kişilere denilirdi.
9. Kur'ân-ı Kerîm halife Hz..... zamanında toplatılıp kitap haline getirilmiş, halife Hz..... zamanında ise çoğaltılıp diğer ülkelere gönderilmiştir.
10. Dört kutsal kitaba inanmak şartlarından biridir.
11. Dinimizi, temel kaynağımız olan'dan ve peygamberimizin lerinden öğrenmeliyiz. Böylece hurafelerden ve yanlış inanışlardan korunmuş oluruz.
12. Sevgili peygamberimiz yılında, şehrinde dünyaya gelmiştir. Babasının adı , annesinin , sütannesinin ismi ise'dir.
13. Peygamberimizi seven, büyütüp yetiştiren, koruyan amcasının adı'tir.
14. Bir kimsenin arkasından onun hoşlanmayacağı şekilde konuşmaya denir.
15. Doğruluğu ve güzel Ahlâkından dolayı peygamberimize denmiştir.
16. Bir kimseyi yapmadığı bir kötülükle suçlamaya denir.
17. Bir başkasının başarılarını çekememeye denir.
18. Bilgi sahibi olmadığımız herhangi bir kişi ya da olay hakkında hemen olumsuz yargılarda bulunmaya , iyi düşünmeye ise denir.
19. , büyüklenmek büyüklük taslamak ve kendini başkalarından üstün tutmaktır.
20. Bir şeyi gereksiz yere, ihtiyaç fazlası olarak tüketmeye denir.

Şuana kadar işlediğimiz toplam 4 üniteyle yani *Peygamberlere Ve İlahi Kitaplara İnanç, Namaz İbadeti, Son peygamber Hz.Muhammed ve Kur'ân'ın Temel Eğitici Nitelikleri* üniteleriyle ilgili bir tarama testidir. Geride bıraktığımız 4 niteyle ilgili bilgilerimizi ve öğrendiklerimizi yoklama, tekrar etme ve pekiştirme amaçlı bu etkinlik ünite sonunda yapılırsa öğrencilere çok faydalı olacaktır.

Bu tarama testinin cevapları ise şu şekildedir:

1. İlahi kitap
2. Vahiy
3. Suhuf
4. 25
5. Tevrat, Zebur, İncil, Kur'ân-ı Kerîm
6. Matta, Markos, Luka, Yuhanna
7. 610, Ramazan, 27, Kadir, 23
8. Vahiy kâtibi
9. Hz.Ebubekir, Hz.Osman
10. İmanın
11. Kur'ân, sünnet
12. 571, Mekke, Abdullah, Âmine, Halime
13. Ebu Tâlip
14. Gıybet
15. Muhammedül Emin
16. İftira
17. Haset (Kıskançlık)
18. Sui zan (kötü zan), hüsnu zan (iyi zan)
19. Kibir
20. İsrâf

KUR'ÂN-I KERÎM'İN TEMEL EĞİTİCİ NİTELİKLERİ

DÜŞÜN, İNCELE, ARAŞTIR!

"CİMRİ OLMA!"
(İSRÂ, 17/29)

"KONUŞTUĞUNUZDA
DOĞRUYU
SÖYLEYİN"
(AHZÂB, 33/70)

"YALANDAN
KAÇININ."
(HAC, 22/30)

"YETİM MALI
YEMEYİN"
(İSRÂ, 17/34)

KUR'ÂN-I KERÎM'İN ÖĞÜTLEDİĞİ AHLAK İLKELERİ

İMAN EDEN İNSAN, İNANCININ
GEREĞİ OLARAK, ALLAH'IN EMİR
VE YASAKLARINA, HELAL, HARAM,
ÖĞÜT VE TAVSİYELERİNE UYMAK
VE KUR'ÂN AHLAKINA SAHİP
OLMAK ZORUNDADIR. İMAN,
İBADET ETMEYİ, İBADET DE
AHLAKLI VE DÜRÜST OLMAYI
GEREKTİRİR.

"İSRAF ETMEYİN"
(A'RÂF, 7/31)

"YAPTIĞINIZ
SÖZLEŞMELERİ
YERİNE GETİRİN"
(MAİDE, 5/1)

"MALLARINIZI
ARANIZDA BÂTIL
YOLLARLA YEMEYİN"
(NİSA, 4/29)

"ZİNAYA
YAKLAŞMAYIN."
(İSRÂ, 17/32)

"SAKIN ANNE BABANA 'ÖF' BİLE
DEME, ONLARI AZARLAMA,
ONLARA TATLI VE GÜZEL
SÖZ SÖYLE."
(İSRÂ, 17/23)

"BİRBİRİNİZİN GİZLİ HALLERİNİ
VE KUSURLARINI
ARAŞTIRMAYIN, BİRBİRİNİZİN
GIYBETİNİ YAPMAYIN"
(HUCÛRÂT, 49/12)

"TARTIYI ADALETLE TAM YAPIN,
TERAZİYİ EKSİK TUTMAYIN."
(RAHMÂN, 55/9)

"ALLAH'IN HARAM KILDIĞI CANA
HAKSIZ YERE KIYMAYIN"
(İSRÂ, 17/33)

"ALLAH İÇİN ADALETLE
ŞAHİTLİK EDENLER OLUN."
(MÂİDE, 5/8)

SİZ DE KUR'ÂN-I KERÎM'DE GEÇEN AHLAK PRENSİPLERİNİ ARAŞTIRMAYA VAR
MISINIZ? BULDUĞUNUZ PRENSİPLERDEN OLUŞAN BENZERİ BİR SAYFAYI
OLUŞTURABİLİR MİSİNİZ?

Bu etkinliğimizde yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'den güzel Ahlâkla ilgili olan 13 farklı âyete yer verilmiştir. Bu âyetlerde yetim malı yeme, yalan söyleme, zina, cana kıyma, iftira, adalet, anne babaya iyilik, güzel söz söyleme, cimrilik, israf, sözünde durma, hak yememe gibi konularda Kur'ân'ın bizden istedikleri yer almaktadır.

Öğrenciler bu âyetlerden ahlâkî prensipler çıkaracaktır ve bunların dışında yine Kur'ân-ı Kerîm'den konuyla ilgili araştırma yapıp âyetler bulup bunları öğrenecektir. Ayrıca sınıf panosuna da asılmaya müsait bir etkinliktir.

ÜNİTEYLE İLGİLİ ÂYETLER

İÇKİ ve KUMAR

- Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar) ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumarla sizin aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçiniz değil mi? (Nisa, 36)
- Ey Muhammed, sana şarap ve kumardan soruyorlar. De ki bu ikisinde büyük bir günah, bir de insanlar için menfaatler vardır. Fakat günahları, menfaatlerinden daha büyüktür. (Bakara, 219)

KÖTÜLÜKLERDEN NASIL KURTULUNUR?

- İman edip iyi işler yapanların kötülüklerini elbette örteriz ve onlara, yaptıklarının daha güzeli ile karşılık veririz. (Ankebut, 7)
- Allah'a ve ahret gününe inanırlar, iyiliği emrederler, kötülükten vazgeçirmeye çalışırlar, hayır işlerinde de birbirleriyle yarışırırlar. İşte onlar iyi insanlardır. (Âl-i İmran, 114)

GIYBET ve İFTİRA

- Mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler de bir iftira ve açık bir günah yüklenmişlerdir. (Ahzab, 58)
- Mal toplayıp onu tekrar tekrar sayan, insanları arkadan çekiştirip kaş göz hareketleriyle alay edenlerin vay hâline! (Hucûrat, 1-2)

KISKANÇLIK

- De ki: "Ben, ağaran sabahın Rabbine sığınırım, yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığın çöktüğü zaman gecenin şerrinden ve düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden ve haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden (Allah'a sığınırım)" (Felâk, 1-5)

KÖTÜLÜKLERDEN SAKINMA

- Şüphesiz ki Allah, size adaleti, iyilik yapmayı ve yakınlarla bakmayı emreder, hayasızlığı, fenalığı ve azgınlığı yasaklar. Öğüt almanız için size böyle öğüt verir. (Nahl, 90)

HİLE

- Eksik ölçüp tartanların vay hâline! Onlar insanlardan kendilerine bir şey aldıkları zaman tam ölçerler. Kendileri başkalarına bir şey ölçtükleri veya tarttıkları vakit eksik ölçer ve tartarlar. (Mutaffifîn, 1-3)
- Ölçtüğünüz zaman tam ölçün ve doğru terazi ile tartın. (İsra, 35)

KÖTÜ ZAN

- Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını araştırmayın. Biriniz diğerini arkasından çekiştirmesin. Sizden biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hiç hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz değil mi? O halde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir. (Hucûrat, 12)
- Hiç bilmediğin bir şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalp, bunların her biri yaptıklarından sorumludur. (İsra, 36)

KİBİR

- Şüphesiz ki Allah, onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da bilir. Doğrusu Allah, kendilerini büyük görüp hakkı kabul etmeyenleri sevmez. (Nahl, 23)
- Ve o zaman meleklere “Adem’e secde edin” dedik, hemen secde ettiler. Yalnız iblis dayattı, kibrine yediremedi, inkârcılardan oldu. (Bakara, 34)

ALAY ETMEK-LAKAP TAKMAK

- Ey iman edenler! Bir topluluk diğer toplulukla alay etmesin. Belki de onlar, kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kendi kendinizi ayıplamayın, birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. (Hucûrat, 11)

İki sayfalık bu etkinlikte İslâm'ın Sakınmamızı İstedığı Davranışlar ünitesinde geçen, dinimizin yasakladığı davranışlarla ilgili Kur'ân-ı Kerîm'deki âyetlere yer vermeye çalıştık. Burada içki ve kumar, kötülüklerden kurtulma yolları, gıybet, iftira, kıskançlık, kötülüklerden sakınma, hile yapma, kötü zan, kibirlenme, alay etme ve lakap takma gibi dinimizce yasak olan davranışlar Kur'ân âyetleriyle dile getirilmiştir.

Bu çalışma dersin başında konuya giriş amacıyla ya da ünite sonunda tekrar amaçlı kullanılabileceği gibi sınıf panosuna da asılabilir.

ÜNİTEYLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Alay: Bir kimseyle eğlenmek, onu hafife almak, küçük düşürmek.

Bâtil: Gerçekle ilgisi olmayan, doğru ve haklı olmayan, boş, akıldan yoksun olan şeyler.

Gıpta Etmek: Kişinin, bir başkasında bulunan nimetin yok olmasını temenni etmeden aynı nimetin kendisinde de olmasını arzu etmesi.

Gıybet: Bir kimsenin arkasından onun hoşlanmayacağı şekilde konuşmak.

Hile: Bir başkasını kurnazca söz ve fiillerle aldatmak.

Hüsn-ü Zan (İyi Zan): İyi niyetli ve iyi düşüncelere sahip olmak, olaylar ve kişiler hakkında iyi düşünceler beslemek.

İftira: yapmadığı kötü bir işi birisine yüklemek, yalan yere birisine suç isnat etmek.

Kıskançlık: Bir kimsenin bir üstünlük gösterdiğinde, güzel bir şey elde ettiğinde takınılan olumsuz tutum veya acı duyma; çekememezlik.

Kibir: Büyükleme, büyüklük taslamak, kendini başkalarından üstün görerek diğer insanları küçük görmek.

Kul Hakkı: İnsanın can, mal ve namus gibi dokunulmazlarına yönelik saldırı ve haksızlıkların ortaya çıkardığı durum.

Riyâ: Kendimizde olan bir şeyle övünmek, gösteriş yapmak.

Tevazu: Kibirden yani büyükleme ve gösterişten uzak olmak.

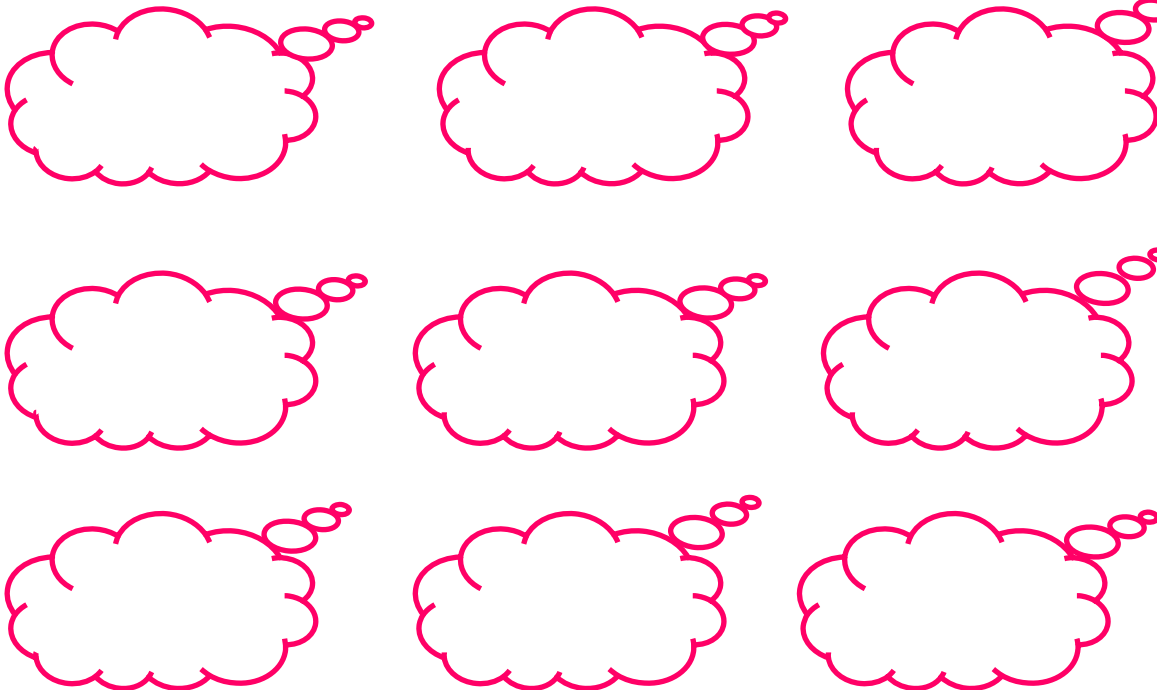
Sû-i Zan (Kötü Zan): Kötü tahminlerde bulunmak, bir kişi hakkında hemen ön yargıyla kötü şeyler düşünmek.

İslâm'ın Sakınmamızı İsteddiği Davranışlar ünitesiyle ilgili tam 13 kavrama yer verilen bu etkinlik öğrencilere ayrı ayrı dağıtılabileceği gibi sınıf panosuna da asılabilir. Yada öğretmen tarafından, bu üniteye şu kavramları ele alıp öğreneceğiz, denilerek ünitenin girişinde öğrencilere sunulabilir.

İSLAMIN SAKINILMASINI İSTEDİĞİ DAVRANIŞLAR

Aşağıda verilen kısa tanımlamalara ve açıklamalara karşılık gelen kelimeleri bulutların içine yazın. Bitirdikten sonra isterseniz bulutları boyayabilirsiniz.

- ✓ Bir kimsenin yüzüne karşı söylendiğinde üzüleceği bir şeyi onun arkasından söylemek.
- ✓ Kendimize ait olmayan bir şeyi alıp kendimize mal edinmek.
- ✓ Bir başkasının başarılarını çekememek, onların yaptıkları ve başardıkları güzel işler karşısında eziklik hissetmek, üzülmek.
- ✓ Bir insanı hor görmek, ya da bir insanla söz, yazı yada hareketle eğlenmek, onu aşağılamak.
- ✓ Büyüklenmek, büyüklük taslamak ve kendini başkalarından üstün tutmak.
- ✓ Bilgi sahibi olmadığımız herhangi bir kişi ya da olay hakkında hemen olumsuz yargılarda bulunmak.
- ✓ Bir şey hakkında gerçeği çarpıtıp olduğundan farklı göstermek.
- ✓ Başkasının hoşlanmayacağı şekilde, onun ismi yerine başka kelimeler kullanmak.
- ✓ Bir kimseyi yapmadığı bir kötülükle suçlamak.

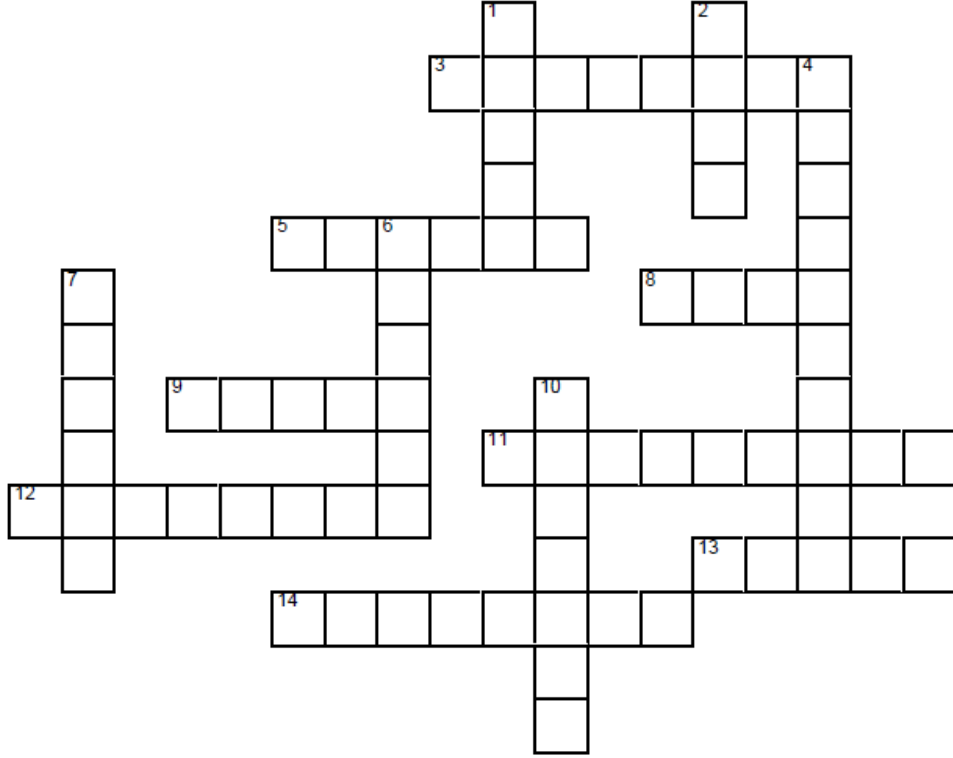
İslâm'ın Sakınmamızı İstediği Davranışlar ünitesiyle ilgili bazı kavramların tanımları yapılmıştır. Aşağıdaki bulutlara cevapların yazılması istenmektedir. Böylece bir ünite tekrarı ve pekiştirme yapılmış olunacaktır. Öğrenciler dilerlerse bulutların içini boyalı kalemlerle boyayabileceklerdir. Böylece öğrenme daha eğlenceli ve istekli bir şekilde gerçekleşmiş olacaktır.

⁴⁷ <http://www.materyal.org.tr/din-kulturu-ve-ahlak-bilgisi/dosyalar.php?uk=40605>

İçki ve sigaranın zararlarını bizlere hatırlatan, onlardan bize dost olmayacağını gösteren, bu iki arkadaşın bizim için en büyük düşman olduğunu gösteren güzel bir karikatür. Bu karikatür öğrencilere gösterilip bununla ilgili onlardan yorum alınabilir. Böylece düşünme ve yorumlama kabiliyetlerinin de gelişimine katkı sağlanacaktır.

ISLAMIN SAKINILMASINI ISTEDIGI DAVRANISLAR

Soldan Saga

3. Paraya ve mala dskn olmak, elindekini vermekten siddetle kaçınmak
5. Baskasi hakkında olmamis birseyler uydurmak, suçsuz birine suç atmak
8. Kendisinde olan yada olmayan birseyle vnmek, gsteris yapmak
9. Bir baskasinda olan bazi seylere zenmek, ayni sekilde kendisinin de o seye sahip olmasini istemek
11. Ikramlarda bulunmak, birseyleri insanlarla seve seve paylasabilmek
12. Bir kimsenin syledigi bir lafi baskalarına yetistirmek, halk arasindaki tabirle fiskos yapmak
13. Kisinin hoslanmayacagi bir sekilde ismi yerine baska sekillerde hitapta bulunmak, takmak
14. Genelde hersey ve herkes hakkında iyi dsnceler beslemek

Yukaridan Asagiya

1. Kisinin kendisini herseyden stn grmesi, byklenmesi
2. Herhangi biri hakkında onu kiracak ve rencide edecek davranislarda bulunmak, dalga geçmek
4. Baskasinda olan birseyin onun elinden gidip o seyin yalnızca kendinde olmasini istemek, ekememezlik
6. Alakgnlllk, kibirden uzak durmak
7. Birinin arkasından onun hoslanmayacagi sekilde konusmak
10. Birileri hakkında kt, olumsuz dsncelere sahip olmak, herseyde hemen kt dsnmeye baslamak

İslâm'ın Sakınmamızı İstediği Davranışlar ünitesiyle ilgili sorular içeren, aynı zamanda ünite tekrarı ve pekiştirme yapmamızı sağlayacak bir kare bulmaca etkinliği.

Bulmacanın cevapları şöyledir:

1. Kibir
2. Alay
3. Cimrilik
4. Kıskançlık
5. İftira
6. Tevazu
7. Gıybet
8. Riya
9. Gıpta
10. Kötü zan
11. Cömertlik
12. Dedikodu
13. Lakap
14. Hüsnu zan

ŞİFRELİ KELİME AVI

Çocuklar, aşağıdaki kelimeleri tablodan bulup üzerini karalayınız. Tüm kelimeleri bulup karaladıktan sonra boşa kalan harfler sizi şifremiz olan ayet-i kerimeye götürecektir. Bakalım bulabilecek misiniz? Haydi kolay gelsin...

I	E	Y	T	N	A	M	A	Z	A	İ	G	S	M	A	R	T	N
Z	S	F	Z	E	K	A	T	E	B	V	D	U	S	E	Ü	E	F
A	N	E	A	F	R	N	L	E	D	A	A	T	S	R	K	Y	İ
M	İ	E	C	R	İ	A	D	O	E	C	K	E	S	Ü	U	E	T
A	S	Z	N	D	Z	D	V	Ğ	S	İ	A	K	E	K	L	M	R
N	A	A	İ	Ş	E	K	Y	İ	T	P	D	B	T	A	K	M	E
A	P	N	Z	E	R	I	U	E	H	İ	A	İ	R	D	Ö	Ü	İ
M	G	Y	Z	H	V	Y	T	G	N	F	S	R	İ	E	T	M	Y
U	I	A	E	İ	S	A	Ö	A	İ	T	H	R	A	İ	Ü	Z	İ
C	Y	L	Ü	T	A	M	K	Z	Y	İ	İ	İ	V	A	Z	İ	L
S	B	A	M	R	S	I	R	İ	E	R	L	B	R	H	A	M	İ
Ö	E	N	I	A	L	L	A	H	T	A	E	İ	E	İ	N	A	K
Y	T	K	H	I	R	S	I	Z	L	I	K	K	T	R	L	M	E
İ	S	T	İ	K	B	A	L	İ	K	I	B	L	E	E	Y	İ	N

CUMA NAMAZI

ABDEST

TERAVİH

NAMAZ

GUSÛL

TEYEMMÛM

RÛKU

SECDE

FARZ

KİBİR

VACİP

ZEKAT

FİTRE

ALLAH

NİSAP

SU

SİR

FİDYE

SADAKA

TEKBİR

GAZİ

İMAM

EZAN

ŞEHİT

MÜEZZİN

GIYBET

İYİLİK

KIYAM

KIRAAT

SETRİ AVRET

YALAN

VAKİT

KADEİ AHİRE

İFTİRA

HİLE

NİYET

HIRSIZLIK

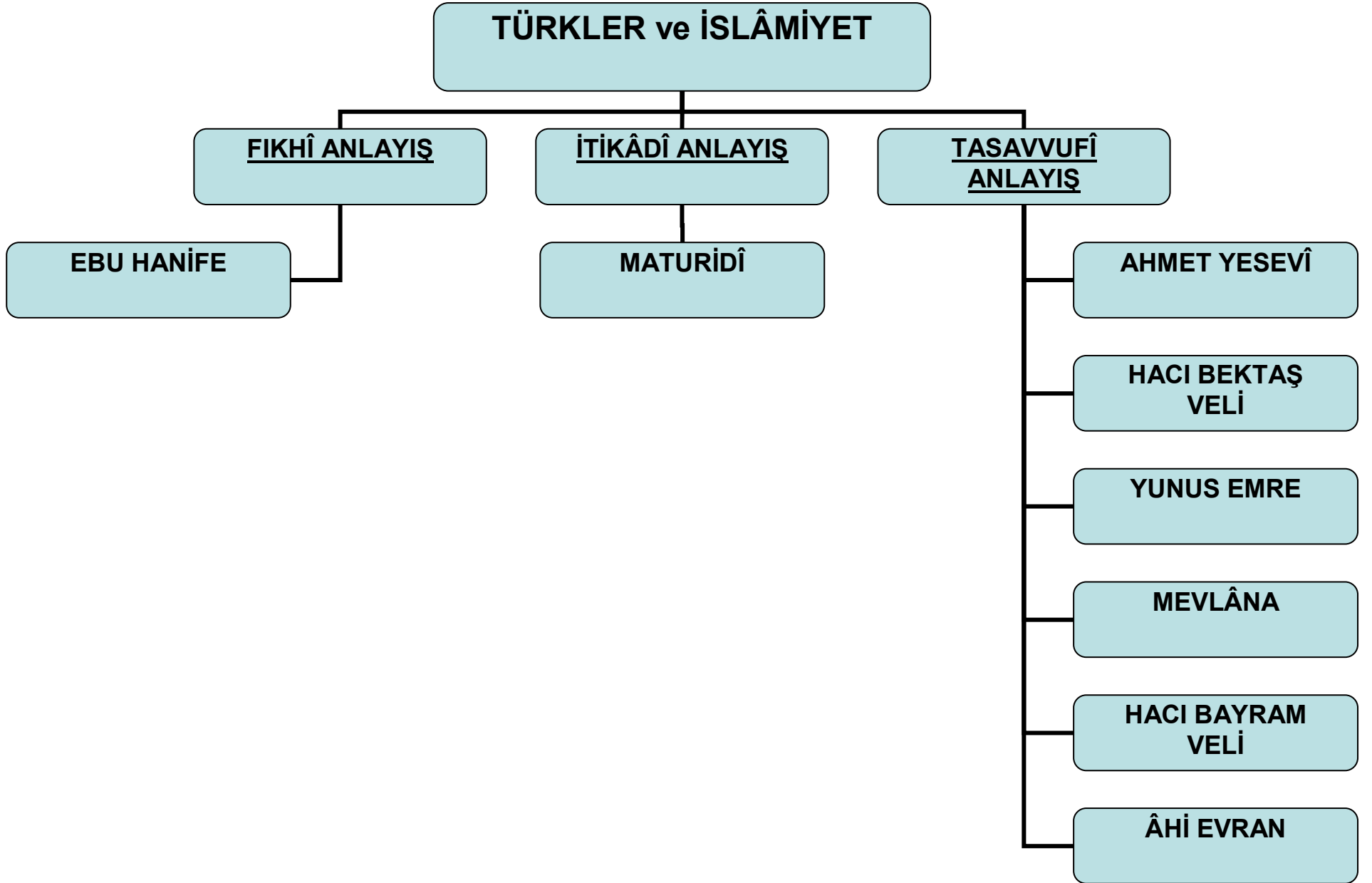
İSTİKBALİ KIBLE

KÖTÜ ZAN

ŞİFRE CÜMLE:

Bu etkinliğimizde Namaz İbadeti ünitesi ve İslâm'ın Sakınmamızı İstedığı Davranışlar ünitesiyle ilgili olarak tam 39 kavram, kelime avı bulmacası olarak verilmiştir. Bu kelimeler tablo içinden merakla bulunup üzeri çizilecek ve geride kalan harfler birleştirildiğinde ortaya Ahzab suresinin 70.âyeti çıkacaktır. Bu âyette “EY İMAN EDENLER, DOĞRU SÖZ SÖYLEYİN.” buyrulmaktadır.

Öğrenciler bu şifreli olarak gizlenmiş olan bu cümleyi merakla arayacaklar ve sonuca kendileri ulaşacaklardır. Bu şekilde elde edilen bir bilgi de zihinde uzun süre unutulmadan yer edinmiş olacaktır.

İslâmiyet ve Türkler ünitesinde işlenecek olan konuların ve önemli şahsiyetlerin kavram haritası hazırlanmıştır. Bu tablo ünitenin bir bölümünün özeti mahiyetindedir. İslam inancındaki 3 farklı anlayış yani fikhî, îtikâdî ve tasavvufî anlayışlar ve bu Anlayışların temsilcilerinden ve önde gelenlerinden oluşan bu kavram haritası dersin girişinde öğrencilere gösterilip zihinde bu konuyla ilgili bir şema oluşturulabilir ya da sınıf panosuna da asılabilir.

TÜRK İSLÂM BÜYÜKLERİMİZ

Mevlâna Celâleddin Rûmi (1207-1273) ⁴⁸

Asıl adı Muhammed Celâleddin'dir. Afganistan'ın Belh şehrinde doğmuştur. Ölümü "yeniden doğuş ve sevgiliye kavuşma" olarak niteler. Buna "Şeb-i Arus" denir. En önemli eseri "Mesnevî" ve "Divân-ı Kebir"dir.

Hacı Bektaş-i Veli (1281-1338) ⁴⁹

Horasan'ın Nişabur şehrinde doğdu. Hacı Bektaş-i Veli'nin sohbetlerini takip edip onun yolundan gidenlere "Bektâşî" denir. İslâm'a sıkı sıkıya bağlıydı, İslâm'a uymayan davranışlara karşı çıkardı. "Makâlât" adlı bir eseri vardır.

Yunus Emre (1238-1321) ⁵⁰

Türk Dili ve Edebiyatı'nın en büyük şairlerindedir. Hayatına dair pek bilgi yoktur. En büyük amacı sevgi yoluyla tüm insanların kaynaşmasını sağlamaktır. Şiirleri günümüze kadar ulaşmıştır.

⁴⁸ <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3435>

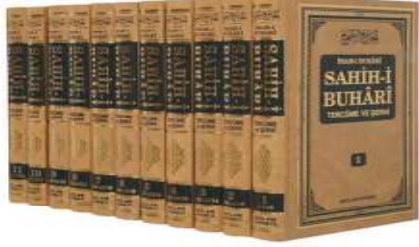
⁴⁹ <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=408>

⁵⁰ <http://w3.gazi.edu.tr/~ertan/yunus.html>

Bu etkinliğimizde Türk İslam büyüklerimizin en önemli isimlerinden 3 tanesi resimleriyle beraber tanıtılmış ve kendileri hakkında birkaç cümlelik kısa ve öz bilgiler sunulmuştur. Bu etkinliğin sınıf panosuna asılarak kullanılması öğrenciler için uygun olacaktır.

BİLİME KATKI SAĞLAYAN TÜRK İSLAM BÜYÜKLERİ

Sevgili çocuklar, aşağıdaki resimler bilime katkı sağlayan Türk İslam büyüklerimizden hangilerini sizlere hatırlatıyor? O büyük şahsiyetlerin isimlerini ilgili resimlerin altına yazar mısınız?

1 2 3 4 5
6 7 8 9
10 11 12
13 14 15
16 17 18
19 20

Bu çalışmamızda bilime, fen ilimlerine ve dini ilimlere katkı sağlayan Türk büyüklerinin ilgili oldukları alanlarla ilgili çeşitli resimler verilmiştir. Öğrencilerden, resimlerin altına o resimle ilgili olan Türk büyüğünün ismini yazması istenmektedir. Örneğin astronot resminin bize hatırlattığı Türk büyüğü olarak Ali Kuşçu ya da Uluğ Bey, matematik sembollerinin bizlere hatırlattığı Harezmi gibi. Böylece sembollerle beraber bu büyük şahsiyetlerin zihindeki kalıcılığı arttırılmış olacaktır.

İSLÂMİYET VE TÜRKLER

Aşağıda isimleri verilen, Türkler arasında İslamiyet'in yayılmasında etkili olan şahsiyetlerle ilgili istenilen bilgileri örnekteki gibi yazarak tabloyu doldurun.

<i>Adı</i>	<i>Yaşadığı Yıllar</i>	<i>Ünlü Eserleri</i>	<i>Eserin İçeriği/Konusu</i>	<i>Etkili Olduğu Oluşum</i>
Ebu Hanife	699-767			
İmam Mâturidi				
Ahmet Yesevî		Divan-ı Hikmet		
Yunus Emre				
Âhi Evran				Ahilik
Hacı Bektaş-ı Veli				
Mevlana Celâleddin Rûmi			Tasavvuf ve İslam ahlâkı	

Bu çalışma kâğıdında üniteyle ilgili Ebu Hanife ve Mevlâna Celâleddin Rumi gibi önemli şahsiyetlerden 7 kişinin adı verilmiştir. Öğrencilerden, bu şahsiyetlerin yaşadığı yıllar, en ünlü eserleri, ilgili oldukları ilim dalı ve etkili oldukları oluşumlar ve akımlar hakkında bilgi toplamaları ve tabloyu bu şekilde doldurmaları istenmektedir. Ev ödevi olarak öğrencilere dağıtılabilecek bu etkinlikle konunun tekrarı ve pekiştirilmesi gerçekleştirilmiş olacaktır.

ŞİFRELİ KELİME AVI

Çocuklar, aşağıdaki kelimeleri tablodan bulup üzerini karalayınız. Tüm kelimeleri bulup karaladıktan sonra boşta kalan harfler sizi sevgili peygamberimizin bir hadis-i şerifine götürecektir. Bakalım bu güzel hadisi bulabilecek misiniz? Haydi kolay gelsin...

S	K	İ	H	M	A	H	M	E	T	Y	E	S	E	V	İ	İ	L	İ	M	Ö
İ	Ğ	R	E	A	N	M	U	E	K	İ	İ	Ç	A	İ	F	N	B	İ	R	Y
D	O	L	A	G	C	L	İ	R	E	D	R	R	H	S	I	E	A	S	L	L
A	Ş	İ	A	H	U	I	O	N	İ	A	C	İ	İ	E	K	N	İ	A	Y	N
H	E	E	N	Ğ	U	T	B	R	E	G	İ	S	L	D	H	E	B	H	U	E
İ	N	Y	B	U	İ	Ç	U	E	O	L	U	F	İ	K	U	Z	A	İ	N	B
E	O	E	L	İ	R	T	Ş	A	K	Y	L	E	K	İ	L	E	R	H	U	U
V	Y	A	Ş	T	A	İ	I	U	H	T	R	T	I	V	E	M	A	İ	S	H
R	R	M	E	M	H	R	B	L	K	A	A	E	K	E	K	A	F	B	E	A
A	L	E	M	R	U	O	U	N	U	İ	R	Ş	N	N	B	H	Ü	U	M	N
N	Z	A	E	R	B	İ	N	S	E	K	L	E	V	S	E	Ş	A	H	R	İ
N	M	T	A	L	A	K	A	M	A	T	L	A	Z	E	R	E	A	A	E	F
İ	R	A	N	A	L	V	E	M	R	İ	B	E	C	M	L	R	I	R	N	E
I	G	E	A	N	İ	S	İ	N	B	İ	R	E	R	L	İ	İ	E	İ	R	.

Ebu Hanife Mevlana Yunus Emre Makalat Fıkıhul Ekber Ahi Evran
Hacı Bektaş Veli Harezmi Biruni Buhari Zemahşeri İmam Maturidi
Ahmet Yesevi Ahilik Mesnevi Şebi Arus Farabi İbni Sina
Uluğ Bey Ali Kuşçu Tefsir Hadis Sahihi Buhari Cebir

ŞİFRE CÜMLE

.....
.....
.....

Buradaki şifreli kelime avı bulmacamızda, Türkler ve İslamiyet ünitesiyle ilgili tam 24 farklı kelime verilmiştir. Bu kelimeler tablo içinden merakla bulunup üzeri çizilecek ve geride kalan harfler birleştirildiğinde ortaya sevgili peygamberimiz Hz.Muhammed (sav)'in ilim öğrenmekle ilgili güzel bir hadisi çıkacaktır. Bu hadiste “KİM İLİM ÖĞRENMEK İÇİN BİR YOLA GİRERSE ALLAH ONA CENNETE GİDEN YOLU KOLAYLAŞTIRIR. MELEKLER ONUN ÜZERİNE KANATLARINI GERERLER.” buyrulmaktadır.

Öğrenciler bu şifreli olarak gizlenmiş olan bu cümleyi merakla arayacaklar ve sonuca kendileri ulaşacaklardır. Bu şekilde elde edilen bir bilgi de zihinde uzun süre unutulmadan yer edinmiş olacaktır.

ÂYET-HADİS BULMACA

Çocuklar, aşağıdaki rakamların yanına doğru harfleri yazarsanız önce peygamberimizden iki farklı hadis, sonra da Kur'an-ı Kerim'den 2 farklı âyet bulabilirsiniz. Haydi kolay gelsin.

3	8	11	5	9	6	12	7	1	2	4
L	Ğ	M	N	Z	F	D	K	R	H	S

	3		11		8	1		5	11		7		7		12		5
--	---	--	----	--	---	---	--	---	----	--	---	--	---	--	----	--	---

	1	7		7	2		1	11		4	3		11		5	
--	---	---	--	---	---	--	---	----	--	---	---	--	----	--	---	--

6		1	9	12		1
---	--	---	---	----	--	---

.....

3	9	1	5	4	8	10	2	11	6	7	12
T	H	K	L	D	B	M	R	N	Ş	Z	S

8		6		1	3		11	10		7		2	
---	--	---	--	---	---	--	----	----	--	---	--	---	--

1		4		2		5		10	3		9	12		5
---	--	---	--	---	--	---	--	----	---	--	---	----	--	---

	4		11		7
--	---	--	----	--	---

.....

2	4	8	7	5	6	1	3
Y	D	R	L	T	K	B	N

	6		2		8		5		3
--	---	--	---	--	---	--	---	--	---

8		1	1		3		3		4		2	7			6	
---	--	---	---	--	---	--	---	--	---	--	---	---	--	--	---	--

.....

6	7	2	5	3	1	4	8
B	Y	M	L	Ç	R	N	H

8		3	6		5		4	5		1	5	
---	--	---	---	--	---	--	---	---	--	---	---	--

6		5	2		7		4	5		1	6		1
---	--	---	---	--	---	--	---	---	--	---	---	--	---

	5		1
--	---	--	---

2	
---	--

Bu etkinlikte her sayı farklı bir harfi sembolize etmektedir. Her sayının yanına örnekte belirtilen harf yazıldığında ortaya önce peygamberimizin iki farklı hadisi, sonraki iki bulmacada ise Kur'ân-ı Kerîm'den 2 farklı âyet çıkacaktır. Öğrenciler bu 2 hadis ve 2 âyete kendi uğraşları sonucunda merakla ulaşacaklardır ve böylece bu hadis ve âyetlerin zihindeki kalıcılığı artacaktır.

Seçilen bu hadisler ve âyetler şunlardır:

1. İlim öğrenmek kadın erkek her müslümana farzdır. (Hz.Muhammed)
2. Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz. (Hz.Muhammed)
3. Oku, yaratan rabbinin adıyla oku. (Alak suresi, 1.âyet)
4. Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? (Zümer suresi, 9.âyet)

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmamızda yer verdiğimiz yardımcı ders materyalleri öğrencilerin derse olan ilgi ve meraklarını, öğrenme ve derse katılma isteklerini arttırmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda dersin öğretmen merkezli ve çoğu zaman sıkıcı olan düz anlatım yönteminden kurtarılıp öğrenci merkezli ve daha eğlenceli bir şekilde işlenmesine yardımcı olmaktadır.

Bu materyaller çok sayıda Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmeni tarafından derslerde uygulanmaya çalışılmıştır. Bu uygulama ve sonuçlarıyla ilgili olarak materyallerin derse olan ilgiyi arttırdığı ve eğlenerek öğrenmeyi sağladığı yönünde kanaatlere varılmıştır. Öğrencinin bilgiye kendi gayretiyle ulaşması ona ayrı bir zevk ve heyecan da vermektedir.

Birkaç hafta yardımcı ders materyalleriyle çeşitli etkinlikler yapıldıktan sonra bir iki hafta buna ara verildiğinde öğrencilerin çok büyük bir kısmının öğretmenlerine yine çeşitli materyallerle ders işleme isteğinde bulunduğu görülmüştür. Öğrencilerden gelen bu taleplerin, çalışmamızın amacına ulaştığının bir göstergesi olduğu kanaatindeyiz.

Özellikle ilköğretim öğrencileri eğlenerek, oynayarak öğrenmeyi sevdikleri için bu materyaller onlar için çok faydalı olmaktadır. Örneğin bir boyama etkinliğiyle beraber verilen bilgiler öğrencide daha kalıcı izler bırakmaktadır. Ya da şifreli bir kelime avı, bir bulmaca, bir fabl, bir kavram haritası vb. ders materyalleriyle işlenen bir konunun anlaşılabilirliği ve kalıcılığı, bu tekniğin uygulanmasıyla birlikte rahatlıkla gözlemlenebilmektedir. Şifreli bir kelime avında öğrenci yoğun bir çaba sarf ederek bilgiye kendisi ulaşmaya çalışmaktadır ve sonunda elde ettiği bilgiyi, özlü sözü, âyet ya da hadisi, verilmek istenen mesajı çok uzun süre zihninde tutabilmektedir.

Öğretmenlerin, yardımcı ders materyallerini kullanmanın yararlı olacağı bilincinde oldukları ve bu doğrultuda eğitim materyallerini yerinde ve daha etkili kullanma konusunda bir hizmetiçi eğitim kursu açılması uygun olacaktır. Böyle bir kursa katılımın da oldukça yüksek olacağı düşünülmektedir.

Gerek öğrenimleri sırasında eğitim teknolojileri ile ilgili ders alan gerekse de eğitim teknolojileri konusunda hizmetiçi eğitim alan öğretmenlerin eğitim materyallerini daha çok kullandıkları ve kendilerinin daha yeterli olduklarını düşünmeleri eğitim teknolojileri ile ilgili eğitimin önemini bir kez daha vurgulamaktadır. Öğrenimleri sırasında bu tür dersleri almayan öğretmenlerin de bu ihtiyaçlarının hizmetiçi eğitimle karşılanması gerekmektedir. Bu eğitimlerde “materyal geliştirme” ve “materyal kullanımı” konularına ağırlık verilmelidir.

Bazı okullarda teknolojinin ve eğitim materyallerinin yeterli düzeyde olmaması öğretmenlerin bu materyalleri kullanmalarını engelleyebilmektedir. En başta fotokopi makinesi olmak üzere projeksiyon cihazı, VCD player yada akıllı tahta teknolojisinin temini hususunda yetkililerle görüşülmesi ve eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Okul idaresinin, imkânları doğrultusunda öğretmenlerin eğitim materyallerini kullanmaları konusunda öncelikle finansman desteğini arttırmaları da yerinde bir uygulama olacaktır.

Çalışmamız, eğitim materyallerinin çeşidini ve niteliğini artırma hususunda bizlere sorumluluk yüklerken bu konuda bizleri yeni çalışmalar yapmaya da teşvik etmiştir. Hazırlanması emek isteyen ancak öğrenmeyi kalıcı kılarak hem öğretmene hem de öğrenciye fayda sağlayan bu tür yardımcı ders materyallerini kullanmayı tüm öğretmen arkadaşlarımıza tavsiye etmekteyiz.

BİBLİYOGRAFYA

AYDIN, Mehmet Zeki, Din Öğretiminde Yöntemler, Nobel Yay., Ank. 2004.

AYTUNA, Hasip A., Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemleri, Milli Eğitim Basımevi, Ank. 1963.

BACANLI, Hasan, Gelişim ve Öğrenme, Nobel Yay., Ank. 2005.

BOSSING, Nelson, Orta Dereceli Okullarda Öğretim, (Çeviren: Nemci SARI), Maarif Basımevi, İst. 1955.

CEMALOĞLU, Necati, Eğitim Ortamında Öğretim Araçları, Nobel Yay., Ank. 2003.

ÇİLENTİ, Kamuran, Eğitim Teknolojisi ve Öğretim, Kadioğlu Matbaası, Ank. 1984.

DİLAVER, Hüseyin, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretim Programları ve Bir Uygulama Örneği, Milli Eğitim Basımevi, İst. 2001.

Diyanet İşleri Başkanlığı, Hicaz Albümü, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ank. 2010.

GÜRSEL, Musa ve ÇETİN, Ölçüm, Sınıf Yönetimi, Eğitim Kitabevi, Konya 2004.

HALİS, İsa, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Mikro Yay., Konya 2001.

KAPTAN, Mehmet, Ortaöğretim Kurumlarında Öğretmenlerin Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanma Düzeyleri (Sakarya İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi SBE, Sakarya 2003.

KAYA, Zeki, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Pegem Yay., Ank. 2005.

ÖZKILIÇ, Rüçhan, Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Nobel Yay., Ank. 2003.

SELÇUK, Mualla, Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ank. 1990.

SÜTÇÜ, Selim Soner, Öğretmen ve Yönetici Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ank. 2006.

ŞİMŞEK, Nazmi, Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı, Nobel Yay., Ank. 2002.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, Ank. 2005.

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 30, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşlemleri, İst. 2005.

TÜRKYILMAZ, Şevket, Öğretim Metodu ve Uygulama, Ayyıldız Matbaası, Ank., Ts.

UÇAR, Metin, “İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 3, Afyon 1999.

VURAL, Birol, Eğitim-Öğretimde Teknoloji ve Materyal Kullanımı, Hayat Yay. İst. 2004.

YALIN, Halil İbrahim, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Nobel Yay., Ank. 2003.

YANPAR, Tuğba ve YILDIRIM, Soner, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Anı Yay., Ank. 1999.

YAŞLI, M.Emin, Ortaöğretim Kurumları 9. ve 10. Sınıf DKAB Derslerinde Nitelikli Materyal ve Verimliliğe Olan Etkisi (Konya İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2007.

YILDIZ, Rauf, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Nobel Yay., Konya 2004.

YILDIZ, Rauf ve SÜN BÜL, Ali Murat, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Nobel Yay., Ank. 1999.

YILMAZ, Mustafa, Eğitimde İnternet ve Bir Din Eğitimi Portalı Denemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi SBE, Sakarya 2002.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://aof20.anadolu.edu.tr/program.htm> Erişim Tarihi: 10.06.2010

<http://w3.balikesir.edu.tr/asker/otmg/bolum1.ppt> Erişim Tarihi: 10.06.2010

<http://w3.gazi.edu.tr/~ertan/yunus.html> Erişim Tarihi: 14.06.2011

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3435> Erişim Tarihi: 14.06.2011

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=408> Erişim Tarihi: 14.06.2011

<http://www.materyal.org.tr/din-kulturu-ve-ahlak-bilgisi/dosyalar.php?uk=40605>
Erişim Tarihi: 19.06.2011

<http://www.mumsema.org/namazla-ilgili-yazilar/12111-namaz-ve-kerahat-vakitleri-cizelgesi.html> Erişim Tarihi: 16.06.2011

<http://www.tevbe.org/forum/cocuklara-dini-bilgiler/68577-cocuklar-icin-namaz-agaci.html> Erişim Tarihi: 16.06.2011

<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~b0145556/arastirmam.htm#b1> Erişim Tarihi:
28.06.2010